د ښووونکي لارښود

د هوپو د کتابونو له سلسلې څخه د ګټه اخیستنې لپاره په ټولګي کې

اووم کتاب

سړی او ګیدړ

لیکونکی: ادریس شاه

لیکونکی:

ډاکتر دینیس نیسل

د لومړنیو زده کړو رئیس

د هوپو کتابونه

د نورو معلوما ت لپاره د هوپوکتابونه

داورېدلو مواد او د ښوونکي لارښود لپاره

لطفاً ارتباط ونيسئ:

دختيځ بيا رغونې موسسه (کور)

پی او بکس نمبر۵۷۰۴ کابل

د تيلفون شمېره

۰۰۹۳(۰) ۷۸۵۲۰۶۴۴۳

HOOPOE BOOKS

www.hoopoekids.com

HOOPOE®

چاپونکی

kor.pubs@yahoo.com

دختيځ بيا رغونې اداره (کور)

په ملګرتيا د

د هوپو کتابونه

پوسټ بکس نمبر ۱۷۶، لوس آلتوس، کليفورنيا ۹۴۰۲۳ د امريکا متحده ايالتونه

هوپو کتابونه د انساني علومو د مطالعاتو انستيتيوټ (ISHK)

لخوا چاپيږي چې د امريکا د متحده ايالتونو يوه ناګټندويه اداره ده.

طباعتي حقوق Copyright © 2012 د انساني علومو د مطالعاتو په انستيتيوټ پورې اړه لري

تاوونکي فاطمه او کيږدی د کتاب Copyright © 2006 د متن د چاپ حق ادريس شاه ته خوندي دی

تاوونکي فاطمه او کيږدی د کيسې د انځورونو Copyright © 2006 د چاپ حق ناتاشا دلمار ته خوندي دی

لړ لیک د عنوانونو فهرست

د هوپو د کتابونو د لړۍ پېژندنه 1
د دې کیسې موخه 1
دا لارښود څنګه له تاسې سره مرسته کولای شي... 2
په ټولګي کې د کیسو د کارولو لپاره درسي پلانونه 3
سرې او ګیدړ د کیسې درسي پلان
لومړۍ ورځ: د کیسې لومړۍ لوستنه 4
دوهمه ورځ: د کیسې دوهمه لوستنه 7
د لوستنیزو او لیکنیزو مهارتونو لوړاوی- دوهمه ورځ 10
د لوستنې لپاره د الفاظو د زېرمې پراختیا 10
درېیمه ورځ: د کیسې درېیمه لوستنه 13
د لوستنیزو او لیکنیزو مهارتونو لوړاوی- درېمه ورځ 17
په کلمو کې د توریو د شکلونو لوستنه 17
څلورمه، پنځمه او شپږمه ورځ: نورې صنفي کړنې
کښنه(رسم) او نکل کول 19
د کیسې په اړه لیکنه 20
په لوړ غږ د کیسې لوستل 21
په ځانګړې وزم او ادا لوستنه 22
د ننداري (تمثیل) په بڼه د کیسې وړاندې کول 23
له کورنۍ سره د کیسې شریکول 25
له کورونو د کیسو راټولول 25
همداراز په دې لارښود کې:
د یو ساده کتاب د جوړولو لارښوونه
د زده کوونکو د پرمختګ د ارزونې چارټ
د ټولګي د پرمختیا د ارزونې چارټ

آغلې ډاکټر ډېنس نیسل د انساني علومو د مطالعاتو په انستیټیوټ د لومړنیو زده کړو رئیس او هغه پر اغېزمن تدریس ورکشاپونه او سیمنارونه دایروي. نوموړې د ګڼو ښوونیزه سلاکاره او آسانګره پاتې شوې. دغه راز د تدریس د میتودونو په اړه د ۱۰ کتابونو، او د سوادزده کړې په اړه د ګڼو مقالو لیکواله ده، او په دې سربېره د ځوانو ذهنونو د راویښونې"Awakening Young Minds" او "From Dubs to Marbles" د زده کړه ییزو کتابونو سمونګره هم ده.

کله چې تاسې ته کتاب ورسېد...

دلته په دې لارښود کې ډېر مهم فعالیتونه دي چې تاسې یې یوازې په کتاب ترسره کولای شئ.

کله چې دا کتاب ټولګي ته د چمتو کېدو لپاره ولولئ، تاسې هغه فعالیتونه غوره کړئ کوم چې تاسې یې ستاسې سره د شته موادو په وسیله تر سره کولای شئ.

پدې لارښود کې تاسې او ستاسې زده کوونکي د لیک او رسامۍ لپاره د خپلو کتابونو جوړول زده کولای شي. که تاسې د خپلو زده کوونکو لپاره راغونډوونکي (کمپوز) کتابونه نه لرئ، نو هغوی د دې پر کارولو په ټولګیو او کورونو کې د لیکنو تمرینونو له لارې خپل د لیکنې مهارتونه ښه کولای شي.

د هوپو د کتابونو د سلسلې پېژندنه

دغه کیسې له پېړیو پېړیو راهیسې په افغانستان او منځنۍ آسیا کې د خلکو پر ژبو دي. ښايي تاسې، یا ستاسې د کورنۍ کوم غړي به، له یوې یا دوو دغه ډول کیسو سره له وړاندې بلد یاست. دا کیسې یوازې دتفریح لپاره نه دي، بلکې داسې کنبل (طرحه) شوي چې له موږ،تاسې سره د خپلو ځانونو او خپلې نړۍ په پېژندلو کې مرسته کوي. کله چې ښوونځي کم وي، له نکلونو څخه د زده کړې د وسيلې په توګه کار اخلو.

د پغمان اوسېدونکی ادریس شاه، پوره دېرش کاله عمر له دې فرهنګي میراث څخه د لویانو او ماشومانو لپاره د کیسو په راټولولو، غوراوي، او ژباړلو تېر کړی دی. هغه د هوپو د کیسو د لړۍ لیکوال دی. دغه کیسې اوس په ټوله نړۍ کې خلک لولي او خوښوي يې.

ماشومان له دې کیسو څخه د خپلې پوهې د کچې او وس مطابق ګټه اخلي. ښايي ماشوم په سر کې د کیسې له یوازې یوې څېرې یا پېښې سره بلد شي، او ښايي تر ټولو څرګنده معنا یې درک کړای شي، خو له هرځل لوستلو سره ترې نورڅه زده کوي، او ورو ورو ورڅخه نوري معناګانې، نظریې او بصیرتونه لاس ته راوړي.

د دې کیسو په تکراري اورېدلو ماشومان له خپل ژوند سره بلدتیا زده کوي، او په بېلابېلو حالاتو کې د خلکو د سوچ او غبرګون په اړه فکر کولو ته مجبورېږي. دغه نکلونه له ماشومانو سره د سوچ او کار د اغېزمنو او نااغېزمنو ښو او طریقو ترمنځ په توپیر کولو کې مرسته کوي. دغه کیسې ماشومانو ته په ځان باور، پر غیرمنطقي وېرو (ډارونو) د برلاسي وړتیا، او د تاوتریخوالیزې (متشدده) مقابلې پر ځای د سوله ییز تفاهم خپلولو د لارو چارو پر شمول نورې ډېرې غوره بېلګې ورښيي.

د دې کیسو موخه

تاسې به په ټولګیو کې د هوپو د کیسو په کارولو سره ګڼې لاسته راوړنې ولرئ. تاسې به:

- زده کوونکي وهڅوۍ چې د افغانستان د شتمن کلتور په قدر پوه او خوند ترې واخلي کوم چې یو نسل نه بل نسل ته پاتې دي؛
- ماشومان دې ته وهڅوئ چې د افغانستان د نکلونو، چې له پښتونو (نسلونو) راهیسې د خلکو پر ژبو دي، قدر وکړي، او خوند ترې واخلي؛
- د کیسې ژبنې جوړښتونه او کلمې داسې وکاروئ چې له ماشومانو سره به د ژبې په اغېزمنه کارونه کې مرسته وکړي؛
- ماشومانو ته د دې فرصت ور کړئ چې د کیسې د مطالبو په اړه داسې فکر وکړي چې د هغوی د ژوند په بډاینه کې ورسره مرسته وکړي؛

- د دې ادبي ټوټو د ګډې لوستنې له لارې له زده کوونکیو سره خپلې اړیکې غښتلې کړئ؛
- ماشومانو ته داسې لارې وروښایاست چې کیسې له خپلو کورنیو سره ګډې کړي؛
- زده کوونکی به پخپله قصه ویونکی شي، او د افغانستان د قصې ویلو دود به بیا راژوندی کړي.

دا لارښود څنګه له تاسې سره مرسته کولای شي

ویل، لوستل، لیکل او فکر کول ټول یو د بل سره تړلي دي. موږ باید د زده کوونکو سره مرسته وکړو چې دا هر مهارت په دوی کې وده وکړي چې په نتیجه کې دوی ښه لیکونکي او لوستونکي شي.

چون د زده کړې په ځینو برخو کې د حفظ کولو له پاره ځای شته، کله چې زده کوونکی د معلوماتو له پاره د حفظ کولو طریقه استعمالوي دوی ته اکثراً د دې زمینه نه وي برابره چې د دې ټول بهیر په اړه فکر وکړي چې دوی ګنې حفظ کوي. زده کوونکو ته د دې درس ورکول چې وړاندوینه وکړای شي، د داسې سوالونو پوښتنه او ځواب چې کوم سم ځواب و نه لري، له دوی سره مرسته کوي چې زده کړې او د لوړې سویې فکر کولو مهارت سره یې مینه پیدا شي لکه جدي، منطقي، تحلیلي، استنباطي او مقایسوي فکرونه. زده کوونکي هڅوي چې خپل فکر څرګند کړي او په قصه مباحثه کول د دوی فکر تنبهه کوي او له دوی سره مرسته کوي چې ولولي او ولیکي.

دا قصې د پیړیو لرغونتوب لري چې له یو کس نه بل کس ته له نسلونو په ټول افغانستان کې تکرار شوي دي. په دې طریقه، د پوهې او تکرار له لارې، د دوی تازه بصیرت هڅول کیږي او د خلکو په وړاندې فکر کولو کې یې انعطاف رامنځ ته کیږي. د دې پخوانیو قصو په ویلو او زموږ د قصې ویلو غني دود د درلودلو له کبله به موږ ټول مستفید شو.

دا لارښود، د هوپو د کیسو د لړۍ د یوې کیسې د صنفي استعمال لپاره تاسې ته ګام په ګام درسي پلانونه درکوي. که لاندې ټکي په پام کې وساتئ نو زده کوونکي به له دې کیسو څخه ډېر خه ترلاسه کړي:

- د دې لپاره چې زده کوونکي له کیسې سره بلد شي، او پخپله د کیسې تر لوستلو وړاندې د هغې پر معناګانو پوه شي، هغوی باید دا کیسې څو څو ځله واوري. دا لارښود به زده کوونکیو ته د کیسې د لوستلو، بیا پر هغوی د کیسې د لوستلو، او بالآخره، د زده کوونکیو ترمنځ په خپلو کې د کیسو د لوستلو په اړه ځینو مهمو ټکیو ته ستاسې پام ور واړوي.
- زده کوونکي به هله په دې کیسه ښه پوه شي، او ذهن ته به یې وسپاري چې له تاسې او خپلو نورو ټولګیوالو سره پرې بحث وکړي، او د کیسې پېښنو ته له خپلو تجربو سره تړاو ورکړي. دا لارښود به په بحث کې د زده کوونکیو د راښکېلولو (شاملولو) د لارو چارو په اړه مشورې درکړي، چې زده کوونکي په خپل تعبیر هغه معناګانې بیان کړای شي چې کیسې یې د دوی لپاره لري.
- زده کوونکي به هغه وخت له کیسو ښه خوند واخیستلای شي چې په زړه پورې توګه د کیسو پېښنو ته غبرګون وښیي، لکه دا چې د کیسې صحنې رسم کړي، کیسه بل چا ته ووایي، د کیسې صحنې تمثیل کړي، او د کیسې په اړه لیکنې وکړي. دا لارښود به د هغو خوندورو فعالیتونو د اجراء په اړه، چې له کیسې سره تړاو لري، معلومات درکړي.

- زده کوونکي له دې کیسو څخه بېلابېل لوستنيز اوژبني مهارتونه زده کوي، چې له هغوی سره د هغوی د سواد په لوړاوي کې مرسته کوي. دا لاربنود به د لوستنيزو او ليکنيزو مهارتونو د ښوونې په اړه معلومات درکړي. ځينې فعاليتونه له نورو څخه ډېر پرمختللي دي. تاسې هغه فعاليتونه غوره کولای شئ کوم چې ستاسې د زده کوونکو لپاره ډېر مناسب وي.
- که شاګردان هغه څه چې زده کوي، له خپلو کورنيو سره شريک کړي، نو له کيسې به لا ډېر خوند واخلي. دا لاربنود به د ماشومانو لخوا له کورنيو سره د زده کړو او کيسو د شريکولو لارې چارې در وښيي.

اندازه کول او ارزونه

د ښوونکي په صفت، تاسې به ضرورت ولرئ چې د هر مهارت په اړه چې تاسې ورته درس ورکوئ، د هر زده کوونکي پرمختګ اندازه او وارزوئ. د انکشاف يا پرمختګ چارټونه به له تاسې سره مرسته وکړي چې دا داسې وکړئ. د دې لاربنوود په اخر کې ځينې چارټونه شته دی چې تاسې يې د زده کوونکو د پرمختګ د ثبتولو لپاره له سره جوړولای شئ: يو **د زده کوونکو د پرمختګ د ارزونې چارټ** چې تاسې به ورته د هر زده کوونکي لپاره ضرورت ولرئ، يو د **ټولګي د پرمختګ د ارزونې چارټ** چې تاسې سره به مرسته وکړي چې د ټول ټولګي پرمختګ په کې ثبت کړئ. په لاربنود کې د هر فعاليت وروسته، د **مهارت د پرمختګ د اندازه کولو** د نمرې ورکولو آله هم شته چې ستاسې سره مرسته کوي چې د زده کوونکو پرمختګ وټاکئ يا يې اندازه کړئ.

په دې چارټونو کار کول داسې دي لکه تاسې چې زده کوونکي هڅوئ چې په صنفي فعاليتونو کې برخمن شي، او ځان ډاډه کړئ چې د هر فعاليت د بشپړولو په پای کې د ورځې په اخر کې دا چارټ د هر زده کوونکي لپاره ډک کړئ. نو په دې ډول به تاسې هغه زده کوونکي چې نورې مرستې او هڅونې ته اړه لري وپيژنئ. دا د پرمختګ چارټونه د کتاب او د ټولو فعاليتونو د بشپړيدو پورې له ځان سره په يو خوندي ځای کې وساتئ.

کله چې تاسې او زده کوونکو مو د دې کتاب استعمال بشپړ کړ، د هر زده کوونکي په پرمختګ مرور وکړئ، د هغوی معلومات له پرمختګ چارټ څخه د ارزونې راپور ته کوم چې خپل رييس ته استوئ، منتقل کړئ.

په ټولګي کې د کيسو د کارولو لپاره درسي پلانونه

لاندنې ګام په ګام وېشلي درسي پلانونه د ورځو پر اساس تنظيم شوي، داسې چې "لومړۍ ورځ" يې هماغه ورځ وي چې کيسه صنف ته ور پېژنئ. تاسې بايد، که ممکنه وي، د اړوند درسي پلان ټول ګامونه، پر اړونده ورځ په صنف کې پلي کړئ. دا به غوره وي چې پلانونه په ترتيب پلي کړئ (لومړۍ ورځ، دوهمه ورځ، دريمه ورځ او...)، خو لازمه نه ده چې هره ورځ د کتاب له مخې کار وکړئ. د مثال په توګه، د دوهمې ورځې پلان ښايي تر لومړۍ ورځې يوه ورځ وروسته وکاروئ، او ښايي يوه يا دوه ورځې وروسته يې وکاروئ. په دوهمه او دريمه ورځ د لغاتونو فعاليتونه بايد په څو نورو ورځو کې هم اجرا شي يا تاسې به ضرورت و نه لرئ چې په ډېرو پرمختللو ټولګيو کې د لغاتونو درس ورکړئ. تاسې ښايي د درس لپاره د تياري په منظور د ځينې کارونو ترسره کولو ته اړتيا ولرئ.

د یوه درس تر تدریس یوه یا دوه ورځې وړاندې درسي پلان ولولئ، چې د پلان پر مرحلو او ګامونو پوه شئ. تر "د درس لپاره تیاری" سرلیک لاندې مشورې ولولئ، چې د اړینو تیاریانو په هکله معلومات ترلاسه کړئ.

درسي پلان
سړی او ګیدړ

لومړۍ ورځ: د کیسې لومړۍ لوستنه

د درس لپاره تیاری

- صنف ته تر راتګ وړاندې، له ځان سره په لوړ غږ د کیسې لوستنه تمرین کړئ، چې وروسته بیا په کیسه پوهېدلي یاست، او په صنف کې یې روانه ولوستلای شئ. کیسه په ځانګړي وزم او ادا ولولئ! کوښښ وکړئ چې د مختلفو کرکترونو لپاره مختلف آوازونه استعمال کړ ئ. کله چې کیسه په ښه طریقه لولئ نو په حقیقت کې زده کوونکیو ته دا ښیاست چې کیسه بیا په خپل وار څنګه ولولي.
- د کیسې تر لوستلو وړاندې، په کیسه کې درې یا څلور داسې ځایونه په نښه کړئ چې هلته وقفه وکړئ، او شاګردانو ته د دې فرصت ورکړئ چې د کیسې د راتلونکیو پېښو وړاندوینه (پیشبیني) وکړي. له زده کوونکیو د داسې وړاندوینو غوښتنه (په داسې حال کې چې نه پوهېږي چې وړاندې به څه کېږي)، د هغوی د سوچ کولو د وړتیا د لوړاوي یوه ډېره ښه لاره ده. دغه راز، دا چاره د هغوی د کیسې اورېدنې هدف روښانه کوي. د هغوی هدف دادی چې پوه شي چې آیا وړاندوینې یې سمې دي، او که ناسمې! د کیسې په منځ کې د وقفې لپاره ښه ځای هماغه دی چې هلته د راتلونکې پېښې په اړه تلوسه (اضطراب) موجود وي.

د کیسې د لومړۍ لوستنې کړنې (فعالیتونه)

۱. کتاب داسې پورته ونیسئ چې شاګردان یې پوښ ولیدلای شي. د دې لپاره چې شاګردان د کتاب پوښ له نېږدې ولیدلای شي، کولای شئ د شاګردانو ترمنځ تګ راتګ وکړئ. د کتاب له ښودلو سره یوځای، کتاب ور وپېژنئ، او د کیسې او لیکوال په اړه یې لږ څه معلومات ورکړئ. داسې څه ووایاست:

درسي پلان- لومړۍ ورځ

دا کیسه له کلونو کلونو راهیسې په افغانستان کې ویل شوې ده. ځینې خلک ورته "ښوونیزه کیسه" وایي، ځکه چې تاسې د دې کیسې په لوستلو، او د هغې په اړه په فکر کولو سره، چې موږ یې دلته کوو، د ځان او نورو په اړه څه زده کولای شو. د دې کیسې ګڼې نسخې موجودې دي. د دې نسخې لیکوال ادریس شاه دی. هغه د پغمان ولسوالۍ یو پوه سړی وو. هغه په خپل ژوند کې، د لویانو او وړوکیو (کوچنیانو یا ماشومانو) لپاره ګڼ کتابونه لیکلي.

اوس زه تاسې ته کیسه لولم. ښه غوږ ونیسئ، او زما له لوستلو سره یوځای انځورونو ته هم ګورئ. زه به کله کله وقفه کوم، او له تاسې به پوښتنه کوم چې تاسې څه فکر کوئ وړاندې به څه وشي!

ښایي تاسې په ډاډه توګه ونه پوهېږئ چې وړاندې به څه کېږي، خو تاسې کولای شئ د کیسې اوریدلې برخې ته په کتنې سره یوڅه و انګېرئ (له ځانه یو څه ووایاست). ښه غوږ ونیسئ، چې بیا وروسته د پاتې کیسې په اړه ښې انګېرنې وکړای شئ!

کله چې لوستنه پای ته ورسوم، انځورونه به بیا در وښیم، او تاسې به راته ووایاست چې له کیسې مو څه په یاد پاتې شول.

اوس راځئ چې د کیسې ویل پیل کړو...

۲. کتاب پرانیزئ، او مخ یې زده کوونکیو ته ور واړوئ، ترڅو د لوست د دایرې ټول زده کوونکي ستاسې له لوستلو سره یوځای پر پاڼو باندې انځورونه ولیدلای شي. کیسه ورو ورو او په وزم او ادا لولئ، او د پاڼې تر اړولو وړاندې لږه وقفه کوئ، چې زده کوونکیو ته د اوریدلې برخې په اړه د فکر کولو، او انځورونو د لیدلو فرصت ورکړئ. کولای شئ په ټولګي کې وګرځئ را وګرځئ، چې شاګردانو ته له نیږدې څخه د انځورونو لیدلو فرصت ورکړئ.

۳. هرځل چې له زده کوونکیو څخه د وړاندوینو د اوریدلو لپاره وقفه کوئ نو لاندې پوښتنې وکړئ:

څه فکر کوئ چې په کیسه کې به وړاندې څه وشي؟

ولې فکر کوئ داسې به وشي؟ د کیسې کومه برخه په دې دلالت کوي چې داسې به وشي؟

د بېلګې په ډول، کله چې ګیدړه په لومړي ځل سړیویني، له زده کوونکو وپوښتئ:

څه فکر کوئ پر ګیدړه به څه وشي؟ سړی به څه وکړي؟ کله چې زده کوونکو د هغوی نظر څرګند کړ، پوښتنه وکړئ: *تاسې ولې داسې فکر کوئ؟*

زده کوونکیو ته ووایاست چې د ټولو وړاندوینې سمې دي، ځکه چې هغوی ښه فکر کړی، او دا چې د راتلونکیو پېښو په اړه د هغوی د وړاندوینو اختلاف پر ځای خبره ده. له بېلابېلو زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې وړاندوینې وکړي. کله چې یو زده کوونکی یو نظر وړاندې کوي، نو له نورو زده کوونکیو پوښتنه وکړئ چې آیا دا نظر سم دی، او که ناسم، او له هغوی څخه دلیل هم وغواړئ. زده کوونکي د بحث لپاره د نظریاتو وړاندې کولو ته وهڅوئ. د دې لپاره چې ګڼو زده کوونکیو ته د وړاندوینو فرصت ورکړئ، او ټولګیوال ښه بحث وکړای شي، خبرو اترو ته کافي وخت ورکړئ. او بیا د راتلونکیو تم ټکیو(وقفه ځایونو) پر لور لوست ته دوام ورکړئ.

۴. کله چې کیسه پای ته ورسوئ، زده کوونکیو ته د اورېدلو او د پېښو د وړاندوینو شاباسی ورکړئ او هغوی ته ووایاست چې اوس باید هغوی د کیسې بیاکتنه وکړي. کتاب بیا پرانیزئ، کیسه پیل کړئ، او لوړ یې ونیسئ چې زده کوونکي یې انځورونه ولیدلای شي. له زده کوونکیو څخه غوښتنه وکړئ چې هغو لومړنیو انځورونو ته وګوري، او ور په یاد کړي چې د کیسې په پیل پیل کې څه شوي وو. زده کوونکیو ته د کیسې د ور په زړه کولو لپاره لاندې پوښتنې وکاروئ:

دلته ښودل شوې څېرې څوک دي؟

د کیسې په دې برخه کې څه کېږي؟

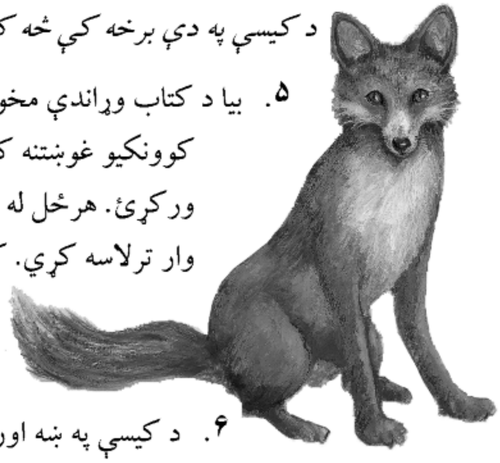

۵. بیا د کتاب وړاندې مخونه را واړوئ او همدغه پوښتنې تکرار کړئ. په همدې توګه، چې له زده کوونکیو غوښتنه کوئ انځورونو ته په کتنه تېره کیسه ورپه زړه کړئ، کیسې ته دوام ورکړئ. هرځل له یوه نوي زده کوونکي څخه پوښتنه کوئ، چې هر زده کوونکی د خبرو وار ترلاسه کړي. که له زده کوونکیو څخه د کیسې ځینې برخې هېرې وي، نو د کیسې هماغه برخه په خپلو الفاظو وریاده کړئ، او یاهماغه برخه له سره ورته ولولئ.

۶. د کیسې په ښه اورېدا، او د کیسې د ډېرې برخې په یاد ساتلو د شاګردانو ستاینه کوئ. هغوی ته ووایاست چې دا کیسه به په دې نېږدې ورځو کې یوځل بیا هم سره ولولئ او بحث به وربانديې وکړئ.

۷. د اخیري فعالیت په توګه، هر زده کوونکي ته کتاب ورکړئ. له هر زده کوونکي وغواړئ چې کتاب په دقت سره بیا وګوري، او په رسامۍ کې ښودل شوو شیانو ته نومونه ورکړي. د بېلګې په ډول، د کتاب په لومړیو څو مخونو کې زده کوونکي به ګیدړه، مرغۍ، ونې او ګلان، غرونه، میږي او همداسې نور حشرات او ځناور ووینې. د نومونې (تر ټولو کوچني توکي موندلو لپاره) فعالیت به زده کوونکیو ته د دې وار ورکړي چې انځور په ځیر وګوري (چې ځناور پیدا کړي)، او د مختلفو رسم شویو څیزونو نومونه زده کړي، چې ځینې یې ښایي د هغوی لپاره ناآشنا وي.

له زده کوونکو کتابونه راټول کړئ او تر هغې یې وساتئ چې د ټولګي ټول فعالیتونه پای ته ورسیږي. زده کوونکو ته ووایاست چې د ټولو درسونو د پای ته رسیدو وروسته به دوی ته خپل کتابونه بیرته ورکړل شي.

د مهارت د پرمختیا (انکشاف) اندازه کول د لومړۍ ورځې لپاره: وړاندوینه کول

د پرمختیا درجه ۱ - ۴: دا درجې د خپلو زده کوونکو د انکشاف د تاکلو لپآره د زده کوونکو او ټولګي د انکشاف په چارټ کې چې د دې لارښوود په اخر کې درکول شوي دي، استعمال کړئ.

درجه ۱: هغه زده کوونکي چې وړاندوینه نه شي کولای، کله چې د وړاندوینې غوښتنه ترې وشې، اویا داسې وړاندوینې وکړي چې د موجودو معلوماتو سره هیڅ منطقي ارتباط و نه لري.

درجه ۲: هغه زده کوونکي چې د یو منطقی تسلسل په نتیجه کې د موجودو معلوماتو په بنا د وړاندوینې توان لري، او د خپلې وړاندوینې د تقویه کولو لپاره دلیل وړاندې کوي. زده کوونکی شاید او یا شاید هم نه کله چې لولې وړاندوینه په یاد و نه لري او هغه نوي معلومات چې د وړاندوینې پورې ارتباط لري و نه پیژني.

درجه ۳: هغه زده کوونکي چې د یو منطقی تسلسل په نتیجه کې د موجودو معلوماتو په بنا د وړاندوینې توان لري، او د خپلې وړاندوینې د تقویه کولو لپاره دلیل وړاندې کوي، نوي معلومات چې د وړاندوینې پورې ارتباط لري پیژني، او وړاندوینې همهغسې ساتي یا یې عیاروي.

درجه ۴: هغه زده کوونکي چې ډېر ذکي دي او په قصه کې موجود معلومات د وړاندوینې د جوړولو او توضیح لپاره استعمالوي او د وروستیو معلوماتو په وسیله خپله وړاندوینه همهغسې ساتي او یا یې عیاروي.

دوهمه ورځ: د کیسې دوهمه لوستنه

دلته د کیسې د دوهمې لوستنې لپاره ځینې مشورې بیان شوي.

د لوست لپاره تیاری

- د کیسې د لوستلو تمرین له سره تکرار کړئ، چې دا ځل یې په لا اغېزمنه توګه ولوستلای شئ.
- د پنځم ګام د تیارۍ لپاره کولای شئ په پیل کې زده کوونکي په درې کسیزو ډلو ووېشئ، چې ستاسې د لارښوونو پر مهال زده کوونکي وپوهېږي چې له چا سره خبرې وکړي. له هغوی غوښتنه وکړئ چې له نېږدې ناستو شاګردانو سره درې کسیزه ډلې جوړې کړي.
- د نهم ګام د تیارۍ لپاره د ځیزونو او ځبرو هغه لست، چې په لومړۍ ورځ مو پیل کړی، چمتو وساتئ.
- که تاسې غواړئ چې «د لوستنې انکشافي لغاتنامې» فعالیت استعمال کړئ، د دې دوهم ځل لوستلو وروسته یې ښه وخت دی. همدا اوس یې ولولئ چې ډاډه شئ چې د دې مراحلو په تعقیب پوه یاست او هغه مواد چې د دې لپاره پکار دي.

د کیسې د دوهمې لوستنې کړنې (فعالیتونه)

۱. کتاب لوړ ونیسئ، او له زده کوونکیو د کیسې د سرلیک، لیکوال، او د لیکوال د لاسته راوړنو په اړه پوښتنې وکړئ.

زده کوونکیو ته ووایاست چې بیاهم په بشپړه توجه غوږ ونیسي، ځکه چې، د کیسې له ختمېدا وروسته به بیا هم له هغوی څخه انځورونو ته په کتنې، د کیسې د وریادولو غوښتنه کوئ، او هم به ترې دا پوښتنه کوئ چې د کیسې کومه برخه د هغوی لپاره تر ټولو مهمه وه. هغوی ته ووایاست چې داځل به د هغوی ډېرو داسې ځایونو ته ور پام شي، چې د لومړۍ لوستنې پرمهال یې نه وو ور پام شوی.

۲. د لومړۍ ورځې په څېر، د انځورونو له ښودلو سره یوځای، کیسه سرترپایه ولولئ. کیسه ورو ولولئ چې زده کوونکي کیسه سمه تعقیب کړای شي، او بلې برخې ته د اوښتلو پرمهال د پېښو په اړه د فکر کولو فرصت ولري.

۳. کله چې لوستنه پای ته ورسوئ، بېرته د کتاب لومړنۍ پاڼې پرانیزئ، او داسې یې ونیسئ، چې زده کوونکي یې انځورونه ولیدلای شي. د لاندې پوښتنو مطرح کولو له لارې، له زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې لومړیو انځورونو ته وګوري، او هغه څه ور په زړه کړي چې د کیسې په سر کې واقع شوي وو.

دلته ښودل شوې څېرې څوک دي؟

د کیسې په دې برخه کې څه کېږي؟

۴. بیا وړاندې دوو پاڼو ته ولاړ شئ، او همدغه پوښتنې بیا تکرار کړئ. په همدې طریقه دوام ورکړئ، چې زده کوونکي د هرې پاڼې انځورونو ته په کتلو، زړې پېښې ور په زړه کړي. زده کوونکیو ښایي دا ځل په کیسه کې نور څه موندلي وي، او ښایي د کیسې د پېښو د ور په زړه کولو پر مهال د ویلو لپاره ډېر څه ولري. هر ځل له یوه نوي زده کوونکي څخه پوښتنه کوئ، چې په دې توګه، ډېرو زده کوونکیو ته د خبرو وار ورسېږي. که له زده کوونکیو څخه د کیسې کومه برخه هېره وي، نو د کیسې هماغه برخه په خپلو الفاظو کې ورته ووایاست، او یا هماغه برخه ورته ولولئ.

۵. کله چې مو ټول کتاب په همدې طریقه ولوست، او پر انځورونو، او پېښو مو بحث وکړ، کتاب بند کړئ، او شاګردانو ته ووایاست چې:

په دې کیسه کې ګڼ شمېر په زړه پورې څېرې دي. ځینې یې ښایي داسې څوک در په زړه کړي چې پېژنئ یې، او د کیسې پېښې ښایي داسې پېښې در یادې کړي چې تاسې ته در پېښې شوي دي. تاسې هریوه د کیسې د اورېدنې پر مهال، د یوه جلا شي په اړه فکر کاوه. اوس زه له تاسې څخه غوښتنه کوم چې د لاندې پوښتنو په اړه فکر وکړئ:

د کیسې کومه برخه ستاسې لپاره تر ټولو مهمه وه؟

دغې برخې ستاسې لپاره ولې ځانګړې اهمیت درلود ؟

د ځواب په اړه یوه شیبه فکر وکړئ، او بیا به زه له تاسې وغواړم چې خپل ځوابونه لومړی خپل یوه ملګري ته ووایاست. بیا به زه له یو څو کسانو وغواړم چې ټول ټولګي ته ووایي چې څه ورته تر ټولو مهم برېښېدل.

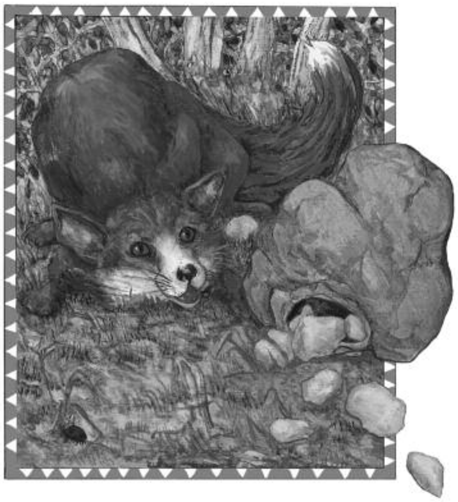

د دې پوښتنې ځوابونه به مختلف وي. زده کوونکي به بېلابېل ځوابونه ورکړي، ځکه چې هره کیسه ګڼې مهمې برخې درلودلای شي، او اورېدونکي به، د وګړیو په توګه، د تر ټولو مهمې برخې په اړه مختلف نظریات ولري. د بېلګې په ډول، ځیني زده کوونکي به فکر وکړي چې د سړي لخوا د ګېدړې غولول تر ټولو مهم دي ځکه چې دوی هم په ژوند کې د یو چا لخوا غولول شوي دي. نور ممکن فکر وکړي تر ټولو مهم وخت هغه وو کله چې ګېدړه له دامه وتښتي. خو، نور زده کوونکي به فکر وکړي چې د کیسې پای تر ټولو مهمه برخه وه، ځکه د دوی ټولو د کیسې پای خوښه شوه. په دې کې غلط ځواب نشته. د شاګردانو انتخاب د هغوی د نظریاتو پر سر د بحث په اندازه مهم نه دی.

۶. زده کوونکیو ته د فکر کولو لپاره یوه یا دوه دقیقې وخت ورکړئ، او بیا یې په درې کسیزه ډلو ووېشئ، چې له یو بل سره د کیسې د تر ټولو مهمې برخې په اړه خبرې وکړي. ښایي تاسې د شاګردانو په منځ کې وګرځئ راوګرځئ، او د هغوی خپل منځي خبرې اترې واورئ. تاسې د هغوی نظریاتو ته د ځواب ویلو اړتیا نه لرئ، یواځې سر خوځول مو کافي دي.

۷. بیا، له څو تنو زده کوونکیو څخه وغواړئ چې ټول ټولګي ته د هغه څه په اړه خبرې وکړي چې د دوی لپاره په کیسه کې تر ټولو مهم برېښېي. هغوی دې ته وهڅوئ چې یو د بل خبرې په غور واوري، ترڅو معلومه کړي چې د کیسې څومره بېلابېلې برخې مهمې ګڼل کېږي.

۸. د زده کوونکیو ستاینه وکړئ (شاباسی ورته ووایاست) چې ښه غوږ یې نیولی وو، د کیسې ډېرې برخې یې ور په زړه شوې او د مهمو برخو په اړه یې ښه فکر وکړ. هغوی ته ووایاست، چې تاسې به په نېږدې راتلونکي کې بیاهم کیسه په ګډه سره ولولئ، او بحث به پرې وکړئ.

۹. له ټولګیوالو غوښتنه وکړئ چې د کیسې د څیزونو او څېرو د نومونو هغه لست ته نور الفاظ او نومونه ور زیات کړي چې په لومړۍ ورځ مو پیل کړي وو.

د مهارت د انکشاف اندازه کول د دویمې ورځې لپاره: تکرار او نتیجه ګیري

د پرمختیا درجه ۱ - ۴: *دا درجې د خپلو زده کوونکو د انکشاف د ټاکلو لپآره د زده کوونکو او ټولګي د انکشاف* په چارټ کې چې د دې *لارښوود په اخر کې درکول شوې دي، استعمال کړئ.*

درجه ۱: هغه زده کوونکي چې د قصې ډیرې برخې یې نه وي په یاد او د نتیجه ګیرۍ لپاره ښه دلایل نه شي ویلی، د قصې اصلي برخې یې بل قسم تعبیر کړي وي، او ان د ښوونکي په ملاتړ هم خپلې نتیجه ګیرۍ ته دلایل نه شي وړاندې کولای.

درجه ۲: هغه زده کوونکي چې د قصې يو څه برخې يې په ياد وي او کولای شي چې څه ساده نتيجه ګيرۍ وکړي، کيدای شي يو څه ګډه وډه يا مبهمه وي يا کيدای شي يو څه د متن د منطقې ملاتړ (حمايې) څخه لرې وي.

درجه ۳: هغه زده کوونکي چې قصه يې په ياد وي او کولای شي چې ساده نتيجه ګيري وکړي، او د هغې لپاره کافي دلايل هم وړاندي کړي، خو يو څه عمومي وي.

درجه ۴: هغه زده کوونکي چې قصه يې زده وي او موضوع ته نږدې نتيجه ګيري وکړي، کيدای شي څه مشکلات ولري. موثر دلايل وړاندي کړي او هميشه د موضوع په باره کې مشخص وي.

د لوستنيزو او وينيزو مهارتونو لوړاوی – دوهمه ورځ

زده کوونکو ته د دوهم ځل لپاره د قصې لوستلو ، او ځينې نور فعاليتونه له اجرا وروسته تاسې به وغواړئ چې قصه د سواد د نورو مهارتونو د جوړولو لپاره وکاروئ. تاسې لاندې درسونه د بل هر څه او يا ګډ له نورو سره د دې هدف لپاره تر سره کولای شئ. تاسې دا فعاليتونه د لوست په مختلفو ورځو کې اجراکولای شئ.

د لوستنې لپاره د الفاظو د زېرمې پراختيا

کله چې زده کوونکو قصه واوريده او بحث يې په وکړ، دوی ممکن دې ته چتو وي چې د قصې ځينې لغاتونه زده کړي او ويې لولي. د دې فعاليتونو هدف دا دی چې له زده کوونکو سره مرسته کوي چې لغاتونه د ځان سره ولولي. د دې فعاليتونو لړۍ (سلسله) د ۳۰- ۴۰ دقيقو پورې دوامدار/پرله پسې وخت نيسي.

د درس لپاره تياری

- په کتاب يو ځل بيا مرور وکړئ او له قصې څخه د زده کوونکو لپاره لږترلږه لس لغاتونه غوره کړئ چې دوی زده کړي کله چې دغه لغاتونه وينې ويې پيژني. يو لست د ځان لپاره وساتئ چې د انتخابېدونکيو لفظونو په نه هېرولو کې درسره مرسته وکړي. (ځکه چې همدغه کړنه به وروسته له نورو کلمو سره هم تر سره کړئ). لومړی د کيسې هغه کلمې وټاکئ چې په رسمونو کې هم راتللای شي. د بېلګې په ډول، لاندې يو څو کلمې ډېرې مناسبې برېښي چې پيل پرې وکړئ:

سپوږمۍ	سخي
تيرې	هوښيار
بوجۍ	اچار
چرګې	خپرې/ پنجې
ميږې	بريتونه

- هره کلمه پر يوه لوی کارت، يوه کلک کاغذ يا تخته روښانه وليکئ.

هره ليکلې کلمه بايد زغرده او لويه وليکئ چې شاګردان يې وليدلای شي.

- که تاسې د لغت کارت فعالیت استعمالوئ (اووم پړاو)، د هر زده کوونکي لپاره د یادداشت کارډ، تار او د لیکلو وسایل ولرئ.
- درسي پلان په ځیر وګورئ چې د درس له ګامونو یا پړاوونو سره بلد شئ.

د لفظونو د زېرمې زیاتولو فعالیتونه

۱. زده کوونکیو ته وواياست چې نن به هغوی له لوستل شوي کیسې څخه کلمې زده کړي. هغوی ته وواياست چې داډه یاست هر هلک به نن لږ تر لږه یوه کلمه زده کړي، او ځینې لا ښایي ډېرې کلمې زده کړای شي.

۲. د **هوښیار** کلمه پورته ونیسئ، چې هرڅوک یې ولیدلای شي. کلمه تلفظ کړئ، او له زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې کلمې ته وګوري، او څوځله دغه کلمه له تا سره تکرار کړي. بیا له زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې کلمه په جمله کې وکاروي. دا جمله کېدای شي د کیسې په اړه وي، یا یوه عادي جمله وي چې کلمه پکې سمه کارول شوې وي. مثلاً داسې څه ویلای شئ:

دا د هوښیار لغت دی. هوښیار د ډېر ځیرک او ماهر په معنا دی. ستاسې یادېږي چې څرنګه کیسه موږ ته وایي چې ګیدړه هوښیاره وه؟ ممکن تاسې د "هوښیار" لغت پر استعمالولو داسې یوه کیسه فکر کړئ چې زموږ له کیسې سره تړاو ولري.

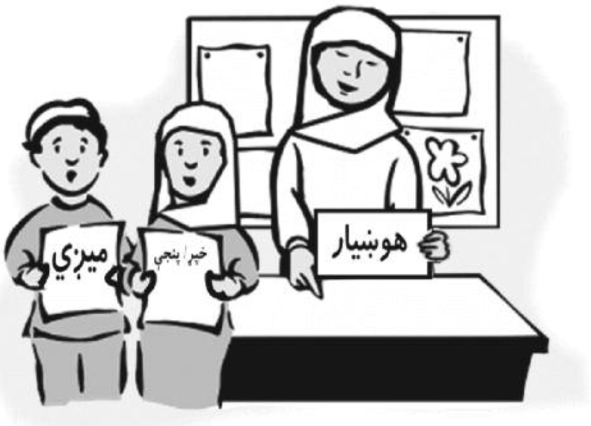

له دوه یا درې زده کوونکو پوښتنه وکړئ په هغه جمله چې فکر کوي ویې وایي. وروسته لغت په دیوال وځړوئ او یا زده کوونکي تا وواياست چې ستاسې په څنګ کې ودرېږي او لغت جګ ونیسي چې ټول زده کوونکي یې ولیدلای شي.

۳. د **سخي** کلمه داسې پورته ونیسئ چې ټول یې ولیدلای شي. کلمه په زوره تلفظ کړئ او له هلکانو غوښتنه وکړئ چې کلمې ته وګوري او څوځله یې درسره ولولي. بیا له زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې کلمه په جمله کې وکاروي. دا جمله ښایي د کیسې په اړه وي، یا همداسې یوه عادي جمله وي چې د نوم لفظ پکې کارول شوی وي. د ساري په توګه، داسې څه ویلای شئ:

دا د سخي لغت دی. سخي د آزادې ورکړې او شراکت په معنا دی. ستاسې یادېږي چې څرنګه په کیسه کې سړي ګیدړې ته وویل چې نن ځان سخي احساسوي.

بیا هم دوه یا درې هلکان راوغواړئ چې خپله جمله ووایي. بیا دوهمه کلمه په دیوال سرېښ کړئ یا یو بل زده کوونکی لومړي ته څېرمه ودروئ او کلمه په لاس کې ورکړئ، چې ټول یې ولیدلای شي. دواړو کلمو ته ښېله اشاره وکړئ او له زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې درسره تکرار یې کړي.

۴. همدا کړنه پر ټولو لسو کلمو تکرار کړئ. هر ځل یوه کلمه وواياست، او له زده کوونکيو غوښتنه کوئ چې درسره يې ووايي. له دوو يا دريو زده کوونکيو غوښتنه کوئ چې کلمه په جملو کې وکاروي. او ورپسې يې له تېرو کليمو سره په ليکه بږدئ. هرځل چې نوې کلمه پر خپل ځای بږدئ، (پر دېوال، يا د زده کوونکيو په ليکه کې د يوه زده کوونکي په لاس کې)؛ ټولو کلمو ته اشاره کوئ او له زده کوونکيو غوښتنه کوئ چې درسره تکرار يې کړي.

۵. کله چې ټولې کلمې وړاندې شي، بيا يې سره ګډې وډې کړئ، او له زده کوونکيو غوښتنه وکړئ چې ستاسې له اشارې سره يوځای يې، يوه يوه، درسره تکرار يې کړي. مثلاً، که کلمې پر دېوال سرېښ وي، نو ښکته پورته يې کړئ، چې مختلفو ځايونو ته ولاړې شي. که زده کوونکي په ليکه کې ولاړ او کلمې يې په لاسونو کې وي، نو له هغوی غوښتنه وکړئ چې ځايونه بدل را بدل کړي.

۶. پر زده کوونکيو د شو ورځو لپاره د کلمې د ويلو، او جمله کې کارولو تمرين وکړئ تر هغو چې هره کلمه ستاسې له اشارې سره سمه وپېژني.

۷. هره زده کوونکي ته لس کارتونه (يا د پربړ کاغذ لس ټوټې) ورکړئ، او غوښتنه ځنې وکړئ چې لس واړه کلمې پر لسو کارتونو په دقت کاپي کړي. هغوی ته ووایاست چې کارت په یوه خوندي ځای کې وساتي، او هره ورځ دې يې يو يا دوه ځلې د لوستلو تمرين وکړي. د دې کارتونو لپاره غوره حجم ۳ په ۵ انچه (یا ۸ په ۱۲ سانتي متره) دی.

۸. کله چې زده کوونکي خپله د کلمو ټولګه انتخاب کړي، له کيسې څخه لس نورې کلمې انتخاب او پورته ګامونه (۱ تر ۷ پورې) تکرار کړئ.

۹. له زده کوونکيو غوښتنه وکړئ چې وروستي لس کارتونه خپلې لومړۍ جوړې کړي مجموعې ته ور زيات کړي، او ټولې شل کلمې له ځان سره تکرار کړي.

۱۰. دې طريقې ته تر هغو دوام ورکړئ چې زده کوونکي د کتاب ټولې يا زياتې کلمې زده کړي.

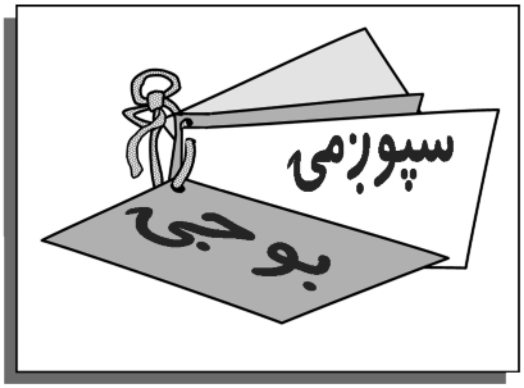

تاسې کولای شئ له زده کوونکيو سره د هرې کلمې د کارت په کونج کې د سوري په جوړولو او د يوه تار په وسيله د کارتونو په بندولو کې مرسته وکړئ چې د نورو کلمو ور زياتول اسانه شي.

کله چې زده کوونکي زياتو کارتونو ته اړتيا ولري، نو غوښتنه ترې وکړئ چې ځينې کلمې په فقرو يا جملو کې سره ترتيب کړي چې ولوستل شي. دا يوه ښه صنفي کړنه ده چې زده کوونکي يې په فردي توګه، يا له بل ملګري سره ترسره کولای شي. کله چې يې کلمې په فقرو يا جملو کې ترتيب کړې، بيا کولای شي هغه د ليکلو د تمرين په موخه د کاغذ يوې ټوټې ته کاپي کړي (که څوک د ليکلو تمرين ته اړتيا لري). که چېرته زده کوونکي د جملو يا فقرو جوړولو پر مهال،

په خپلو کارتونو کې ټولې د اړتیا وړ کلمې ونه لري، نو کولای شئ هغو ته ځینې کلمې ورکړئ. دغه نوي کلمې په کارتونو ولیکئ او هغوی ته یې وسپارئ چې د خپلو کارتونو په مجموعه کې یې کېنږدي.

زده کوونکیو ته مشوره ورکړئ چې خپل کارتونه له ځان سره کورته یوسي، چې خپلو کورنیو ته یې ولولي، یا په خپله محله کې داسې نورو وګړیو ته چې لوستل نشي کولای. دغه راز زده کوونکي کولای شي خپلو کورنیو ته یې ور وښیي چې څرنګه ځانګړې کلمې په فقرو او جملو کې د لیکلو او لوستلو لپاره تنظیمولای شي.

زده کوونکو ته ور په یاد کړئ چې خپل د لغاتونو کارډونه بیرته ټولګي ته راوړي، ځکه هغوي وروسته په نورو کړنو (فعالیتونو) کې هغه استعمالولای شي.

د مهارت د انکشاف اندازه کول د دویمې ورځې لپاره: په لغاتونو کې انکشاف
درجه ۱: هغه زده کوونکي چې هغه لغاتونه نه پیژني، کوم چې ورته درس ورکړل شوي دي، هغوی په کوم عبارت یا جمله کې نه شي استعمالولای او هغه لیکلای هم نه شي.
درجه ۲: هغه زده کوونکي چې هغه لغاتونه پیژني، کوم چې ورته درس ورکړل شوي دي، هغوی په کوم عبارت یا جمله کې شي استعمالولای او هغه د ښوونکي په مرسته لیکلای هم شي.
درجه ۳: هغه زده کوونکي چې هغه لغاتونه پیژني، کوم چې ورته درس ورکړل شوي دي، هغوی په کوم عبارت یا جمله کې شي استعمالولای او ځینې یې مستقلاً لیکلای هم شي.
درجه ۴: هغه زده کوونکي چې هغه لغاتونه پیژني، کوم چې ورته درس ورکړل شوي دي، هغوی په کوم عبارت یا جمله کې شي استعمالولای او کولای شي هغوي واضحاً ولیکي.

درېیمه ورځ: د کیسې درېیمه لوستنه

لاندې د کیسې د درېیمې لوستنې په اړه ځینې مشورې بیان شوي.

د درس لپاره تیاری

- ښه به وي چې یوځل بیا د کیسې د لوستنې تمرین اجراء کړئ.
- په کیسه کې د وقفې ځایونه وټاکئ، چې له زده کوونکیو څخه د راتلونکیو پېښو په اړه پوښتنې وکړئ؛ (دوهم ګام ته مراجعه وکړئ).
- د درېیم ګام د تیاري لپاره، د درس په پیل کې زده کوونکي په دری کسیزه ډلو ووېشئ، تر څو هغوی وپوهېږي چې د لاربښوونو پر مهال له چا سره خبرې وکړي.
- د اووم ګام د تیاري لپاره، د څېرو او شیزونو هغه لست چې په لومړۍ ورځ مو پیل کړی و، چمتو وساتئ.
- که تاسې د «لوست نمونه په لغاتونو کې» فعالیت استعمالول غواړئ، نو زده کوونکي باید خپل د لغتونو کارډونه ټولګې ته راوړي، او د هغوی لپاره د یادداشت نور کارډونه هم ولرئ که ضرورت ورته وي چې نور لغاتونه هم ورزیات کړي.

د درېيمې لوستنې کړنې

۱. کتاب لوړ ونيسئ، او زده کوونکيو ته ووایاست چې تاسې به په درېیم ځل هم هماغه کیسه لولئ، خو دا ځل به د وقفو په دوران کې له شاګردانو څخه د کتاب د راتلونکې پاڼې د پېښو په اړه پوښتنه کوئ.

۲. د کیسې په مختلفو برخو کې، د کتاب تر پاڼې اړولو وړاندې، لاندې پوښتنه مطرح کوئ، او له زده کوونکيو غوښتنه کوئ چې که ځواب ورکول غواړي نو لاس دې پورته کړي:

په راتلونکې پاڼه کې به څه پېښ شي؟

له دې پوښتنې مطرح کولو ستاسې مقصد دا دی چې وپوهېږئ چې آیا د کیسې پېښې د زده کوونکيو په یاد پاتې دي، او کنه. هر ځل له یوه بېل زده کوونکي څخه د ځواب غوښتنه کوئ، او له نورو زده کوونکيو غوښتنه وکړئ چې د ځواب ورکوونکي خبرو ته سم غوږ ونیسي. کله چې یو کس ځواب ورکړي، له نورو غوښتنه وکړئ چې که له ځواب سره موافق وي، لاسونه دې پورته کړي. دا کار زده کوونکي هڅوي ترڅو ستا او نورو زده کوونکيو خبرو ته غوږ کېږدي. دغه راز به وپوهېږئ چې ټولګی تر کومه بریده له کیسې سره آشنا شوی، او د کیسې د پېښو تسلسل یې په ذهن کې پاتې دی. د زده کوونکیو ځواب چې هرڅه وي، تاسې باید ووایاست چې:

راځئ ګورو چې وړاندې همداسې پېښېږي او که نه!

بیا وړاندې دوو پاڼو ته ولاړ شئ، او متن یې ولولئ.

د ځینو زده کوونکیو به کیسه ښه په یاد وي، او سم ځواب به ورکړای شي. ځینې نور به داسې نه وي. که د زده کوونکیو کوم ځای هېر وي، او ناسم ځواب ورکړي نو ورته ووایاست چې:

که مو اوس څه په یاد نه وي، هیڅ پروا نه کوي.
خو دا ځل سم غوږ ونیسئ، چې له کیسې سره ښه بلد شئ!

د پاڼې تر اړولو مخکې، له زده کوونکيو پوښتنه وکړئ چې: په راتلونکې پاڼه کې به څه پېښېږي؟

۳. کله چې د کتاب لوستنه پای ته ورسوئ، زده کوونکيو ته ووایاست چې ته غواړې وپوهېږې چې آیا دوی د انځورونو له کتلو پرته کیسه را په زړه کولای شي او کنه. یو زده کوونکی ځواب ته راوبولئ، او له نورو غوښتنه وکړئ، چې که له ځواب سره موافق وي، نو لاسونه دې پورته کړي.

که ځواب ناسم وي، له یوه بل زده کوونکي غوښتنه وکړئ چې ووايي د کیسې په پیل کې څه پېښ شوي وو. یوځل بیا له نورو زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې د موافقت په صورت کې، لاسونه پورته کړي.

که يې ځواب سم وي، نو زده کوونکيو ته ووایاست چې که د کیسې د راتلونکي پېښې په اړه معلومات لري، لاسونه دې پورته کړي. يوځل بيا يو زده کوونکی ځواب ته را وبولئ، او له نورو زده کوونکيو غوښتنه وکړئ چې که موافق وي، لاسونه دې پورته کړي.

همدې کار ته ادامه ورکړئ، ترڅو زده کوونکي، د کیسې پېښې په ترتیب سره ذهن ته وسپاري.

۴. کله چې د کیسې پر انځورونو او پېښو له غږېدا سره يوځای، کیسه پای ته ورسوئ، کتاب بند کړئ، او له زده کوونکيو بيا غوښتنه وکړئ چې له خپل سيال ملګري سره لاندې پوښتنو ته د خپلو ځوابونو په اړه خبرې وکړي:

د کيسې کومه برخه تا ته تر ټولو مهمه وه؟

دا برخه ستا لپاره ولې تر ټولو مهمه وه ؟

زده کوونکيو ته يادونه وکړئ چې هغوی کولای شي د تر ټولو مهم شي په اړه نوی نظر ولري، او يا هم کولای شي، هماغه زوړ نظر، چې په تېرو بحثونو کې يې بيان کړی و، بيا تکرار او تایيد کړي. زده کوونکيو ته ۳ تر ۴ دقيقې وخت ورکړئ چې په درې کسيزه يا دوه کسيزو ډلو کې پر خپلو نظرياتو خبرې اترې وکړي.

۵. بيا يو څو زده کوونکي را وبولئ، چې ټول ټولګي ته د هغه څه په اړه خبرې وکړي چې د هغوی لپاره تر تر ټولو ډېر مهم دی. هڅه وکړئ چې هغه شاګردان را ونه بولئ چې تېر ځل يې هم ځواب ورکړی، تر څو ټولو ته وار ورسېږي. هغوی دې ته وهڅوئ چې يو بل ته غوږ ونيسي، ترڅو وپوهېږي چې د کيسې څومره ډېرې برخې مهمې ګڼل کېدای شي.

۶. په ښې غوږ اېښودنې، د کیسې په ښې يادونې، او د تر ټولو مهم شي په اړه په فکر کولو خپل زده کوونکي وستايئ. يادونه وکړئ چې تاسې به په نېږدې ورځو کې يوځل بيا هم د همدې کيسې په اړه خبرې او بحث وکړئ او له همدې کيسې به د نورو زده کړو لپاره د اساس په توګه کار واخلئ.

۷. له زده کوونکيو غوښتنه وکړئ چې د کتاب انځورونو ته وګوري، او د لومړۍ او دوهمې ورځې ترتیب شوي لست ته د نويو څيزونو او څېرو نومونه ور اضافه کړي.

۸. په درېيمه ورځ له لاندې پوښتنو څخه يوه يا زياته تر بحث لاندې ونيسئ چې زده کوونکي د کيسې د معناګانو په اړه لا ژور فکر ته وهڅوئ. زده کوونکي ښايي دې پوښتنو ته مختلف ځوابونه ولري، چې ټول يې بايد سم وګڼل شي. د پوښتنې هدف يوازې او يوازې دا دی چې زده کوونکي په خپله ځاني طريقه د کيسې په وړاندې غبرګون ښودلو ته راوبلل شي.

کیسه پیلېږي "په پخوا زمانه کې، کله چې سپوږمۍ پر ونې رازرغونيده او ميږي د اچارو (ترخو) مينه وال وو، هلته يوه ښکلې نصواري ګيدړه وه." دا څرنګه وخت دی؟ آيا دا زموږ وخت په خير دی؟ آيا دا نړۍ زموږ د نړۍ په څير ده؟ ولې داسې فکر کوئ؟

پدې کيسه کې مو تر ټولو زيات کوم ځای خوښ شو؟ ولې؟ کوم عکس مو تر ټولو ډېر خوښ شو؟ ولې؟

څه فکر کوئ چې ولې په پيل کې ګيدړې پر سرې باور وکړ؟

څه فکر کوئ چې له دې وروسته به ګېدړه پر خلکو باور وکړي؟ ولې يا ولې نه؟

آيا تاسې باور کوئ کله چې خلک تاسې ته يو څه ووايي او وروسته خبر شئ چې هغه څه ربښتيا نه وو؟ ولې پرې باور کوئ؟

آيا داسې يو څوک پيژنئ چې ستاسې د تيرويستنې/ غولولو هڅه يې کړې وي؟ آيا تاسې د يو چا د تيرويستنې هڅه کړې ده؟

کله چې سرې ګيدړه وليده، نو ويې ويل "چې سترې مه شې"! او ګيدړې ځواب ورکړ، "چې تل خوښ اوسې." تاسې چې کله څوک وينئ نو څه واياست.

ګيدړه سرې پسې روانه شوه. آيا تاسې به سرې پسې روان شوي وای؟ ولې يا ولې نه؟

که تاسې د هغه سرې په ځای وای، نو له ګيدړې سره به مو څه سلوک کړی وای؟ ولې؟

تاسې به څه وکړئ که له تاسې سره څوک داسې سلوک وکړي لکه چې هغه سرې له ګيدړې سره وکړ؟

آيا ستاسې داسې کوم وخت ياديږي کله چې تاسې يا بل سرې هوښيار وو يا هوښيار څه يې کړي وي؟ څه شوي وو؟

له ستونزمن حالت څخه راوتلو باره کې ګېدړه موږ ته څه درس راکوي؟

آيا تاسې له داسې ستونزې سره مخ شوي ياست چې په لومړي کې مو فکر کاوه نه يې شئ حلولې، خو وروسته مو د ګېدړې په څير حل کړ؟ کولای شئ چې موږ ته يې ووایاست؟

آيا فکر کوئ د ستونزو حلول ډېر وخت نيسي؟ ولې داسې فکر کوئ؟

آيا د ځينو ستونزو حلول د ځينو خلکو لپاره سخت وي خو د نورو لپاره نه؟ ولې يا ولې نه؟

آيا ستاسې داسې وخت ياديږي چې تاسې يا بل چا داسې څه کارولي وي چې په لومړي سر کې بيکاره ښکاريده، لکه څرنګه چې ګېدړې په کيسه کې له تيږو کار واخيست؟

آيا فکر کوئ خلکو لپاره دا کيسه مهمه ده چې ترې بايد خبر شي؟ ولې داسې فکر کوئ؟ څرنګه د دې کيسې نورو ته په رسولو کې مرسته کولای شئ؟

آيا دا کيسه تاسې ته دې ته ورته کومه بله کيسه دريادوي؟

د مهارت د انکشاف اندازه کول د درېمې ورځې لپاره: په قصه کې د کلیدي نظرونو منعکسول

درجه ۱: هغه زده کوونکي چې ان د ښوونکي په مرسته هم نه شي کولای چې د قصې کومه برخه په یاد ولري، او یا د قصې کومه اساسي برخه سره ونښلوي.

درجه ۲: هغه زده کوونکي چې قصه یې په یاد وي او قصه یو څه منعکس کړای شي، خو اساسي نظرونه سره نښلولی نه شي او یا په پوهیدای نه شي.

درجه ۳: د زده کوونکې قصه ښه په یاد وي او هغه څه یې چې په قصه کې لوستي وي د خپل ژوند له پیښنو سره یو په یو مرتبط کړي، خو پرته له کوم خاص شباهتي ارتباط یا خیال څخه (د بېلګې په ډول، د ګیدړې چرګان خوښېږي او د زده کوونکو هم د چرګانو خوراک خوښېږي.) .

درجه ۴: د زده کوونکې قصه ښه په یاد وي او هغه په پوره تفصیل د خپل ژوند له یو څه سره شباهتي ارتباط ورکولای شي. (د بېلګې په ډول، کله هغه وکړای شو چې د ځانګړې ستونزې څخه وتلو لپاره فکر وکړي، لکه چې ګیدړې وکولای شو له لومې ځان وباسي.)

د لوستنیزو او وینیزو مهارتونو لوړاوی – درېیمه ورځ

کله چې تاسې په درې ورځو کې زده کوونکو ته د قصې لوستل پای ته ورسول، او ځینې نورې کړنې مو تر سره کړې، تاسې ښایي لوست ته د سواد د نورو مهارتونو د جوړونې لپاره ادامه ورکړئ.

تاسې کېدای شي د لغاتونو د انکشاف کړنې مرور او د دوهمې ورځې لغاتونه ور زیات کړئ او زده کوونکي باید د لغاتونو په کارولو کې نور لغاتونه ورزیات کړي.

وروسته لاندې کړنې (فعالیتونه) د زده کړې د لغاتونو د بیلګو لپاره تر سره کړئ.

په کلمو کې د توریو د شکلونو لوستنه

همداسې چې زده کوونکي د لوستنې لپاره د کلمو زېرمه جوړوي (هغه ډول کلمې چې دوی یې چاپي یا لیکلي شکلونه پېژندلي)، هغوی کولای شي زده کړې کلمې په کلمو کې د حروفو او صوتي اشکالو د زده کولو لپاره وکاروي. په کلمو کې د غږیزو اشکالو او حروفو د زده کړې غوره لاره د کلمو ډل بندي یا پر ټولیو وېشنه ده. لاندې د دې کار یوه طریقه بیان شوې:

۱. زده کوونکیو ته ووایاست چې هغوی چې څومره زیاته اندازه کلمې زده کولای شي، په همغې اندازه به په کلمو کې د غږونو او تلفظي بنو د اورېدلو او لیدلو وړتیا ولري. د خپل غرض د روښانولو لپاره له خپل درس څخه درې کلمې انتخاب کړئ. له دغو دریو کلمو څخه دوه باید هم قافیه وي (یعنې وروستی غږ یې یوډول وي)، او درېیم یې باید مختلف پای غږ یا قافیه ولري. دا درې کلمې په داسې ځای کې کښېږدئ چې ټول زده کوونکي یې ولیدلای شي. داسې ووایاست:

دغو دريو کلمو ته وګورئ. له ماسره يې تکرار کړئ. (له هلکانو غوښتنه وکړئ چې کلمې په يوه غږ درسره تکرار کړي.) *دوه کلمې هم قافيه دي او په پای کې يې يو ډول غږ دی. هغه دوه کلمې کومې دي؟*

۲. کله چې زده کوونکي هم قافيه کلمې سمې په نښه کړي، يوه بله درې حرفيزه مجموعه ور وښاياست چې د يوې قافيه يې مختلفه وي. بيا غوښتنه ورڅخه وکړئ چې کلمو ته غوږ ونيسي، او هم قافيې کلمې په نښه کړي.

۳. کله چې زده کوونکي د هم قافيه کلمو په معنا وپوهېدل، له هغوی غوښتنه وکړئ چې خپل ځاني کارتونه د قافيې پر اساس ترتيب کړي. (هره مجموعه هم قافيه کلمې بايد يوه ځانګړې بستې ته ولاړه شي). ښايي زده کوونکي د مجموعې هرې کلمې ته هم قافيه الفاظ پيدا نه کړای شي، خو دا به ډېره غوره لاره وي چې په خپله د کلمو پر مجموعه تېر شي، هره کلمه له ځان سره تکرار کړي، او معلومه يې کړي چې که له کومې بلې کلمې سره هم قافيه وي.

کله چې زده کوونکي د غږ پر اساس د کلمو ترتيبول زده کړي، بيا نو کولای شي چې د نورو ځانګړنو پر اساس هم د کلمو ترتيبول زده کړي. د مثال په توګه، هغوی کولای شي د پيل د غږ، يا د سېلابونو د شمېر پر اساس يې ترتيب کړي. کېدای شي ځينې نور شکلونه هم پکې را پيدا کړای شي.

زده کوونکيو ته مشوره ورکړئ چې خپل د کلمو کارتونه کورونو ته يوسي، او د کورنۍ غړيو ته يې وروښيي چې څرنګه کلمې د مختلفو ځانګړنو پر اساس ترتيب کړای شي. (قافيه، د پيل غږ او نور).

د مهارت د انکشاف اندازه کول د دريمې ورځې لپاره: لغت پانګه او د لغت بېلګې

درجه ۱: زده کوونکي چې هغه لغاتونه نه پېژني، کوم چې ورته درس ورکړل شوی دی، هغوی په کوم عبارت کې نه شي استعمالولای او په قافيه او د لغاتونو په نورو بيلګو هم نه پوهېږي.

درجه ۲: هغه زده کوونکي چې هغه لغاتونه پېژني، کوم چې ورته درس ورکړل شوی دی، هغوی په کوم عبارت کې استعمالولای شي، او کولای شي چې د ښوونکي په مرسته د لغاتونو بيلګې وړاندې کړي.

درجه ۳: هغه زده کوونکي چې هغه لغاتونه پېژني، کوم چې ورته درس ورکړل شوی دی، هغوی په کوم عبارت استعمالولای شي، او مستقلاً کولای شي لغاتونه په قافيه ای بيلګو کې منظم کړي.

درجه ۴: هغه زده کوونکي چې هغه لغاتونه پېژني، کوم چې ورته درس ورکړل شوی دی، هغوی په کوم عبارت کې استعمالولای شي، او پوهېږي او د څو لغاتونو د بيلګو په اړه فکر کوي.

څلورمه، پنځمه او شپږمه ورځ

د څلورمې، پنځمې، او شپږمې ورځې لپاره له لاندې دوو برخو "نورې صنفي کړنې" او "د لوستنيزو او ليکنيزو مهارتونو جوړونه" څخه د کيسې اړوندې کړنې انتخاب کړئ. هغه کړنې غوره کړئ چې ستاسې په نظر ستاسې د زده کوونکيو لپاره ډېرې مناسبې برېښي. که ستاسې زده کوونکي مختلف مهارتونه او خوښې لري، نو کولای شئ پر ځينو زده کوونکيو يو ډول او پر ځينو نورو بل ډول کړنې ترسره کړئ.

نورې صنفي کړنې

د وروستيو دريو درسونو له پای ته رسونې وروسته له صنف سره ځينې داسې کړنې عملي کړئ چې له زده کوونکيو سره د"سړی او ګيدړ" د کيسې په ژوره پوهه کې مرسته وکړئ او د هغوی د ليک لوست مهارتونه غښتلي کړي. د دې برخې کړنې د همدې غرض لپاره کارولای شئ. ځينې دغه کړنې د ټولو عمرونو د ماشومانو لپاره مناسبې دي. ځينې نورې يې د داسې ماشومانو لپاره دي چې له وړاندې په اسانۍ سره ليک لوست کولای شي. کله مو هم چې فکر وکړ، د ماشومانو لپاره د دې کړنو تکرار په زړه پورې دی، کولای شئ تر يوه زيات ځله يې تکرار کړئ.

کښنه(رسم) او نکل کول

زده کوونکي کولای شي، د"سړی او ګيدړ" په اړه خپله پوهه د کيسې د صحنو په رسمولو، او تاسې او يو بل ته د کيسې په بيانولو سره غښتلې کړي. هر زده کوونکی به مختلف هنري قابليتونه ولري، دا فعاليت به هر زده کوونکی د هغوی د هنري قابليتونو په نظر کې نيولو پرته، د قصې په بياويلو کې په ټوکيز او انفرادي شکل کې ورګډ کړي. د دې کړنې اندازه کولو ته ضرورت نشته. د داسې کولو لپاره ځينې ګټور ګامونه لاندې بيان شوي.

۱. زده کوونکي په دوه کسيزه ډلو ووېشئ. (که د ټولګي د شاګردانو شمېر طاق وي، نو يوه درې کسيزه ډله پکې جوړه کړئ.)

۲. کتاب داسې پورته ونيسئ چې زده کوونکي يې پوښ وليدلای شي او ووایاست:

د ګيدړې د کيسې په باره کې فکر وکړئ. له قصې څخه يوه صحنه د رسمولو لپاره غوره کړئ. کومه صحنه به تاسې رسم کړئ؟ په هغې صحنه کې فکر وکړئ، او داسې يې ځانته مجسمه کړئ چې پوه شئ څه شی مو بايد په انځور کې شامل وي. يقيني کړئ چې انځور مو تفصيلي دی، او ډېر څه بيانوي.

۳. له زده کوونکيو غوښتنه وکړئ چې خپلو سيالو (نورو زده کوونکيو) ته د هغې صحنې په اړه چې رسمول يې غواړي، او هغه شيزونه چې په انځور کې يې شاملول غواړي، معلومات ورکړي. د رسمونو په اړه خبرې اترې به هغوی تشويق کړي چې د خپلو رسمونو سمه پلانجوړونه وکړي، او د هغه څه په اړه ښه فکر وکړي، چې په انځور کې يې شاملول غواړي.

۴. زده کوونکیو ته پاڼې او د رسم وسایل، لکه پنسل، یا رنګې ور وویشئ، او زده کوونکیو ته ووایاست چې رسمول پیل کړي. تاسې کولای شئ د هغوی په منځ کې وګرځئ راوګرځئ او له هغو څخه د هغوی د رسمونو او د هغو د انتخاب د لاملونو په اړه پوښتنې وکړئ. تاسې باید هلکان دې ته وهڅوئ چې یو بل ته د کیسې او خپلو رسمونو په اړه وغږېږي.

۵. کله چې زده کوونکي خپل رسمونه خلاص کړي، لاندې یوه یا زیاتې کړنې ترسره کړئ:

• ټول رسمونه د ټولګي پر دېوال سرېښ کړئ. درې یا څلور زده کوونکي په وار وار ولاړ کړئ چې خپلو رسمونو ته په اشاره سره ټولګیوالو ته تشریح کړي چې رسم يې څه شی څرګندوي. راتلونکي څو ورځې، هره ورځ درې یا څلور نور هلکان د همدې کار لپاره راولاړوئ، تر هغو چې ټول هلکان د خپلو رسمونو په اړه ټولګیوالو ته وغږېږي.

• ټول رسمونه راټول کړئ. يوڅو يې انتخاب کړئ، چې د کیسې مهمې صحنې بیانوي؛ یو یا دوه د کیسې له پیل څخه، یو یا دوه، د کیسې له مینځه، او یو یا دوه د کیسې له پایه. دغه ټاکلي رسمونه په بې ترتیبه توګه پر دېوال سرېښ کړئ، او له زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې صحیح ترتیب يې معلوم کړي. د زده کوونکیو په خوښه او فرمایش رسمونو ته حرکت ورکړئ، ترهغو چې ټول راضي او قانع شي چې انځورونه په سم ترتیب ایښودل شوي دي. په راتلونکیو څو ورځو کې د رسمونو له اصلي مجموعې څخه د رسمونو یوه بله مجموعه انتخاب کړئ، او بیاهم له زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې سم ترتیب يې معلوم او تعیین کړي. (که زده کوونکي پخپله جوړ کړي کتابونه کارولي وي، څلور یا پنځه زده کوونکي د ټولګي وړاندې ته د خپلو رسامیو ښودلو لپاره راوغواړئ. د ټولګي له زده کوونکو وپوښتئ چې زده کوونکي باید چیرې ودرېږي تر څو په مناسب ترتیب برابر شي.)

• ټول رسمونه رایوځای کړئ. د کیسې د ترتیب مطابق يې ترتیب کړئ او سره ويې تړئ، چې صنفي کتاب ورڅخه جوړ شي. که انځورونه زیات وي نو کولای شئ تر یوه زیات بنډلونه یا کتابونه جوړ کړئ. کتاب په ټولګي کې وساتئ او له زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې د همدې کتاب په مرسته، په رسمونو کې د بیان شویو صحنو په اړه د خبرو له لارې په وړو ګروپونو کې او یا د ټول صنف په وړاندې کیسه له سره تکرار کړي.

د کیسې په اړه لیکل

که چېرته ستاسې زده کوونکي سم لیکل کولای شي، نو هغوی کولای شي د کیسې په اړه خپله پوهه د کیسې په اړه د لیکنو له لارې نوره هم پراخه کړي. لاندې ځینې لیکنیزې کړنې دي چې ستاسې زده کوونکي يې باید ترسره کړای شي. که فکر کوئ چې زده کوونکیو ته مو په زړه پورې ده، نو تر یوې زیاتې لیکنیزې کړنې وکاروئ.

۱. د کیسې لنډیز ولیکئ، خو یواځې د مهمو پېښو یادونه وکړئ. (له شاګردانو غوښتنه وکړئ چې دغه لنډیز د ټاکلي شمېر لفظونو په کارولو سره ولیکي، د مثال په توګه، چې تر پنځوسو کلمو زیات نه وي، یا تر ۲۵ کلمو زیات نه وي. د کلمو د شمېر محدودول دغه کړنه نوره هم ګرانوي.)

۲. زده کوونکو ته ووایاست، *"په کیسه کې د خپلې خوښې خبره وټاکئ. په لیکنه کې دغه خبره تشریح کړئ او دا هم بیان کړئ چې دا خبره ولې ستاسې خوښه ده".*

۳. زده کوونکو ته ووایاست، *"آیا دا کیسه تاسې ته ستاسې د ژوند کومه پیښه یا څوک دریادوي؟ ولیکئ چې څرنګه کیسه او ستاسې ژوند سره یوشان دي"*.

۴. داسې فکر وکړئ چې دا کیسه تکمله او منطقي تسلسل لري یعنې، یوه بله کیسه چې د دې کیسې په پای کې پیلیږي. دا چې په دې بله کیسه کې به څه پیښیږي، او پای به څه وي، په دې اړه لیکنه وکړئ. داسې ووایاست چې:

د کیسې په پای کې، ګیدړه په سرک کې په خندا ځغلي. هغه وایي، "سرې به فکر کوي چې هغوی هوښیار دي، خو ګیدړې بیا هم هوښیارې دي!" وروسته به ګیدړې ته څه ورپیښ شي؟ څه به وشي که چېرې هغه بل سرې وګوري چې د دې د تیرویستلو هڅه به وکړي؟

که وخت کم وي، نو له زده کوونکو وغواړئ چې د لیک دا تمرینونه په کور کې په خپلو کتابونو کې چې پخپله یې جوړ کړي دي یا که د کمپوزیشن کتاب لري نو هغې کې اجرا کړي.

د مهارت د انکشاف اندازه کول: د قصې په اړه لیکل

درجه ۱: زده کوونکی نه شي کولای چې دا څرګند کړي چې د قصې د پیښو، احساساتو او افکارو په اړه د څه لیکلو قابلیت لري.

درجه ۲: زده کوونکی کولای شي چې دا څرګند کړي چې د قصې د کرکترونو د پیښو، احساساتو او افکارو په اړه د یو څه لیکلو قابلیت لري. د لیکل شوو حالاتو د ممکنه لاس ته راوړنو وړاندوینې لپاره د ښوونکي مرستې ته اړتیا وي.

درجه ۳: زده کوونکی د قصې د کرکترونو د پیښو، احساساتو او افکارو په اړه لیکلی شي او د لیکل شوو حالاتو د ممکنه لاس ته راوړنو ضروري جزئیات تشریح کولای شي.

درجه ۴: هغه زده کوونکي چې هغه لغاتونه پیژني، کوم چې ورته درس ورکړل شوی دی، هغوی په کوم عبارت کې استعمالولای شي، او پوهیږي او د څو لغاتونو د بیلګو په اړه فکر کوي.

په لوړ غږ د کیسې لوستنه

که مو زده کوونکي لوستل کولای شي، او کیسه یې خوښه اوریدلې وي، له هغوی غوښتنه وکړئ چې له ځان سره د کیسې د لوستلو تمرین وکړي. دا به غوره وي چې هغوی په لومړي سر کې دوه دوه کار وکړي او کیسه له لاندې طریقو په یوه طریقه ولولي:

۱. زده کوونکي کیسه په وار ولولي. یو زده کوونکی یوه پاڼه لولي؛ او بل بله پاڼه، او همداسې دوام ورکوي ترڅو کیسه پای ته ورسیږي.

۲. زده کوونکي کیسه په ګډه او په یوه غږ لولي.

۳. هر زده کوونکی کیسه په وار، له سره تر پایه لولي.

په بیا بیا تمرین سره به، ګڼ زده کوونکي د کیسې اسانه او روانه لوستنه زده کړي، او ځینې به یې ښایي ټول ټولګي ته د کیسې له فردي او یوځایي لوستلو خوند واخلي.

د مهارت د انکشاف اندازه کول: په لوړ غږ د قصې لوستل

درجه ۱: زده کوونکی نه شي کولای چې ان د ښوونکي په مرسته قصه ولولي او یا د قصې کوم لغت یې په یاد وي.

درجه ۲: زده کوونکی کولای شي چې قصه ولولي خو روانه یې نه شي لوستلای. داسې معلومیږي زده کوونکی چې څه لولي په هغو ښه نه پوهیږي. معلومیږي چې هغه یې میخانیکی زده کړي وي.

درجه ۳: زده کوونکی قصه په احساساتو سره بیانولای شي، او معلومیږي هغه لغتونه چې لولي په پوهیږي.

درجه ۴: زده کوونکی په خورا ښه ډول قصه بیانولای شي، د قصې لوستلو کې رواني یې بې ساري ده، او داسې ښکاري چې قصه راژوندۍ شوې وي.

په ځانګړې ادا د کیسې لوستنه

په ځانګړې ادا د کیسې د لوستنې معنا، کتاب ته له کتنې پرته په خپلو الفاظو د کیسې ژبنۍ لوستنه ده په بله وینا د "قصه ویونکي" په صفت په لاندې طریقو کولای شئ له زده کوونکیو سره د کیسې لوستنې د زده کړې په برخه کې مرسته وکړئ.

۱. د کیسې لومړۍ او وروستۍ جمله ولیکئ. دا جملې پر تخته ولیکئ، او یا یې پر یوه پاڼه ولیکئ او پر دېوال یې سرېښ کړئ، چې زده کوونکي یې ووېني:

و نه و، یو وخت چې سپوږمۍ په ونه شنه کېده او مېږیانو به له اچارو سره جوړه وه، یو ښایسته نسواري رنګه ګیدړه و.

له همدې کبله د ګیدړانو نیول ډېر ګران کار دی او دوی آزاد او خوشاله ژوند تېروي.

۲. زده کوونکیو ته وواياست چې تاسې غواړئ هغوی دې کیسه په خپلو الفاظو سرترپایه ولولي، خو هغوی باید هغه لومړۍ او دوهمه جمله ونه لیکي چې تاسې لیکلي.

۳. له زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې په فردي توګه، یا له ملګري یا ډلې سره په ګډه، د کیسې پېښې سره په زړه کړي، او یو له بل سره په خپلو الفاظو د کیسې په راجوړولو کې مرسته وکړي. که اړتیا ولري، نو زده کوونکیو ته اجازه ورکړئ چې بیرته کیسې ته مراجعه وکړي، یا زده کوونکیو ته مشوره ورکړئ چې یو لړ داسې انځورونه جوړې کړي چې د کیسې د اصلي صحنو د په وریادولو کې ورسره مرسته وکړي.

۴. د کیسې د مشق او تمرین لپاره زده کوونکي په وړو ګروپونو ووېشئ. کله چې په ګروپونو کې سره کېنښني، نو باید په نوبت سره کیسه په خپلو لفظونو کې بیان کړي، او نور غړي ورته غوږ ونیسي. (د ګروپي کار له لارې به څو کسه زده کوونکي په یوه وخت کې د ټولګي په کار کې برخه اخلي). په وړو ګروپونو کې غوږ اېښودونکي باید په توجه غوږ ونیسي، او که د کیسه کوونکي څه له یاده وځي، نو ور په یاد یې کړي. هر هلک باید له ټولګي د باندې، د کیسې تر تمرین وړاندې په صنف کې دوه یا درې ځله د هغې تمرین وکړي. دغه تمرین ښايي دوه یا درې اونۍ وخت ونیسي.

۵. کله چې زده کوونکي داسې احساس کړي چې نور چمتو دي، نو له هغوی څخه یو څو خپل خوښي (رضاکار) را وبولئ چې د ښوونځي یوه بل ټولګي ته کیسه وکړي. (د بل صنف په وړاندې د کیسې په ځانګړې ادا لوستل به یو ښه ساتېرى او د شاباسي وړ وي!). اړینه نه ده چې هر هلک دې کیسه ولولي. ځینې هلکان ښايي شرمناک وي، چې په هغه صورت کې باید د ټولګي په مخ کې کیسه کولو ته اړ نه ایستل شي.

د مهارت د انکشاف اندازه کول: د قصې بیا ویل لکه د قصه ویونکي په څیر

درجه ۱: زده کوونکی نه شي کولای چې ان د ښوونکي په مرسته قصه ووايي.

درجه ۲: زده کوونکی کولای شي چې د قصې اساسي ټکي بیان کړي خو بې نظمه او بې جوړښته وي، او کله کله یې ژبه هم بندېږي. معلومېږي چې هغه یې میخانیکی زده کړي وي.

درجه ۳: زده کوونکی قصه بیانولای شي، د قصې ټول عناصر په وضاحت ویلای شي. قصه ویل یې مناسب دي او لغاتونه یې تخلیقي دي.

درجه ۴: زده کوونکی په خورا ښه ژبه قصه بیانولای شي. خبرې کوونکی کیدای شي په طنزیه، احساساتی، تخیلي اویا خوښۍ باندي قصه بیا ووايي.

د ننداري (تمثیل) په بڼه د کیسې وړاندې کول

زده کوونکي کولای شي د خپل ټولګي، یا د کوم بل ټولګي په مخ کې د کیسې د نارسمي تمثیل له لارې د کیسې په اړه خپله پوهه غښتلې کړي، او کیسه په خپل تعبیر خلکو ته وړاندې کړي.

زده کوونکي د تمثیل لپاره ځانګړیو جامو یا وسایلو ته اړتیا نه لري. هغوی دې یوازې د کیسې د څېرو ویناوې ووايي، او د صحنو د تمثیل په ترڅ کې دې له حرکاتو او اشارو کارواخلي، یا کولای شي ځینې ساده وسایل هم وکاروي. تاسې باید د تمثیلي پارچې د ډایرکټر یا لارښود په توګه، هغوی ته لارښوونې او مشورې ورکړئ، خو له یو یا دوه ځله تمرین وروسته به هغوی خپله وغواړي چې کیسه بیا بیا تکرار کړي، او له هرځل تکرار سره به زدکوونکي نور هم تکړه کېږي. لاندې د تمثیلي پارچې په بڼه د کیسې د پیلولو ځینې لارې چارې بیانېږي:

۱. زده کوونکیو ته ووایاست چې دا ځل به هغوی کیسه د تمثیلي پارچې په بڼه وړاندې کوي. هغوی ته یې روښانه کړئ چې ځینې زده کوونکي به تمثیلګران، او ځینې نور به یې نندارچیان وي، او هر وګړی به دواړه کرداره ترسره کړي.

۲. وروسته، په یوه ستنه کې د کیسې ټولې څېرې پر یوه تخته یا په یوه لویه پاڼې په یوه لست کې ولیکئ، داسې چې ټول یې ولیدلای شي.

ګیدړه   سړی   چرګان   دګیدړې کورنۍ

ماشومان په رسامیو کې د نورو توکو په توګه عمل هم خوښولی شي

پر یوې یوې څېرې تېر شئ، او د هغې د کردار د تمثیل لپاره د هلکانو له منځه خپل خوښي (رضاکار) ممثل راوبولئ. داسې ووایاست *"زموږ په تمثیلي پارچه کې د ګیدړې د رول تمثیلولو لپاره څوک حاضر دی؟"* یو خپل خوښی انتخاب کړئ، او نوم یې د څېرې له نوم سره جوخت ولیکئ. دې کار ته تر هغو دوام ورکړئ چې د هرې برخې د تمثیل لپاره زده کوونکی پیدا کړئ. ممثلینو ته ووایاست چې هر ممثل به خپله برخه په خپله راجوړوي. د دې معنا دا ده چې هغوی دې د کتاب خبرې اترې نه کاروي، بلکې خپل الفاظ دې ورته جوړ کړي.

۳. هغوی ته ووایاست چې تاسې به دغه تمثیل څو ځله په صنف کې تکرار کړئ، او هر هلک به د تمثیل فرصت ترلاسه کړي. هغوی ته ووایاست، هر هغه زده کوونکی چې په تمثیل کې برخه نه اخلي، د اورېدونکي په حیث هماغه اندازه مهم کردار ترسره کوي. څرګنده یې کړئ چې تاسې به د تمثیلي پارچې د ډایرکټر یا لارښود دنده ترسره کوئ او هغوی ته به د تمثیل د ښه او غوره پرمختګ لپاره مشورې او لارښوونې کوئ، خو هغوی باید کیسه په خپل تعبیر تمثیل کړي. یعني هغوی باید د هرې صحنې په تمثیل کې خپل ځانې الفاظ، اشارې، او حرکتونه وکاروي.

۴. د کیسې د بېلابېلو صحنو د تمثیل لپاره د خونې په منځ کې ساحه تعیین کړئ (سرک، د سړي کور، بوټي، او نور) او بیا له اورېدونکیو غوښتنه وکړئ چې د تمثیل ځای ته مخامخ کښېني. هغوی د صحنې له اړتیا سره سم کښېنوئ. هغه زده کوونکي چې په صحنه کې نه دي، د صحنې یوه لوري ته یې ودروئ، تر هغو چې وار یې را ورسېږي. ممثلان صحنې ته راوبولئ، او هغوی ته مخه ورکړئ چې صحنه په خپله راجوړه کړي. کله چې زده کوونکي نه پوهېږي چې څه ووایي، نو کولای شئ یوه کومکي جمله ورته ووایاست، خو هیله ده چې هغوی به ژر وپوهېږي او سمه دنده به ترسره کړي.

۵. د تمثیلي پارچې په پای کې له ممثلانو غوښتنه وکړئ چې له ټولو ټولګیوالو سره د پارچې د تمثیل په اړه په بحث او تبصرو کې برخه واخلي. هغوی د لاندې پوښتنو ځوابونې ته راوبولئ:

ممثلانو کوم رول ډېر ښه تمثیل کړ؟

د ممثلانو راتلونکې ډله د تمثیل د لا ښه کولو لپاره څه کولای شي؟

اورېدونکیو کوم رول ښه ترسره کړ؟

ممثلان د راتلونکي تمثیلي پارچې د لا ښه کولو لپاره څه کولای شي ؟

۶. ډېری هلکان د کیسې د تمثیل د وار په ترلاسه کولو ډېر خوشحالېږي، او خوند ورکوي. هرځل چې نوې ډله ممثلان راځي، وېناوې به په مختلف انداز وړاندې کوي، بېلې نښې او بېل ډول حرکات به ترسره کوي ... د هغوی کړنې به له کیسې څخه د هغوی د ځاني تعبیر استازیتوب کوي، او څرنګه چې هره کیسه په یوه بېله ښه تعبیرېدای شي، نو د کردار او تمثیل بېلښت او توپیر هم باید وستایل شي، او یادونه یې وشي.

د مهارت د انکشاف اندازه کول: د ننداري (تمثیل) په ښه د کیسې وړاندې کول

درجه ۱: زده کوونکی د تمثیل پر وخت ډېرې ورو او بې خوځښته خبرې کوي، او د کرکټر غږ نه باسي، که ښوونکي ورسره مرسته هم کوي.

درجه ۲: د زده کوونکي خبرې اورېدل کېږي خو د کرکټر له غږ سره سمون نه خوري. بیان په کې نه وي موجود. تمثیل یې ژوندی نه وي.

درجه ۳: زده کوونکی یو څه واضح خبرې کوي، د کرکټر غږ استعمالوي، اورېدل کېږي او د پوهېدو وړ وي. بیان او تجسم تخیلي او د نوښت درلودونکی دی.

درجه ۴: زده کوونکی د خورا ښې ژبې د استعمال او د کرکټر رول ډېر ښه ادا کوي، په طنزیه، احساساتی، تخیلي اویا خوښې باندې ادا له کبله بیخې د اصل په څیر ښکاري.

له کورنۍ سره د کیسې شریکول

کله چې هلکان ټولې "نورې کړنې" بشپړې کړي، او د خپلې زده کړې په اړه ډاډه شي، نو سلا ورکړئ چې خپلې هڅې له کورنیو سره شریکې کړي. لاندې په دې اړه ځینې سپارښتنې وړاندې شوې:

۱. **رسامي او کیسه کول**: له زده کوونکیو غوښتنه وکړئ چې خپل رسمونه کورته یوسي. هغوی ته سپارښتنه وکړئ چې د کیسې لنډیز ترتیب کړي، او بیا هغه څه شرح کړي چې په انځور کې رسم شوې ده.

۲. **د کیسې په اړه لیکل**: کله چې زده کوونکي د کیسې په اړه لیکل بشپړکړي، نو هغه دې کورونه ته یوسي، او خپلو کورنیو ته دې یې په لوړ غږ ولولي.

۳. **په ځانګړې ادا او وزم کیسه کول**: کله چې زده کوونکي ډاډه شول چې کیسه په روانۍ سره نورو ته بیانولای شي، او ډاډه شول چې په ځانګړې ادا او وزم یې هم لوستلای شي، نو غوښته ورڅخه وکړئ چې د خپلې کورنۍ غړیو ته یې واوروي.

۴. **د کیسې تمثیل**: که یوشمېر زده کوونکي یوځای سره اوسېږي، هغوی ته سپارښتنه وکړئ چې له ښوونځي بهر سره راټول شي، او د خپلو کورنیو په وړاندې تمثیلي ننداره ترسره کړي او یا که ممکنه وي، د کورنیو غړي ښوونځي ته را وبولي، او په ښوونځي کې ورته تمثیلي ننداره وړاندې کړي.

۵. **نورو ته د لوستلو زده کړه**: وروسته له دی نه چی زده کونکو ټول تمرینونه سر ته ورسول چی تاسی ورته ورکړی ووددی کتاب څخه . ځان ډاډه کړی چی هر زده کونکی خپل کتاب ولری چی کور ته یوسی هغه د هغوی کتاب دی. اوهر وخت چی وغواړی ولولی. تاسی کولای شی چی د هغوی څخه دا غوښتنه وکړی اوس چی هغوی دا کتاب لوستلی شی د کورنی نورو وګړو سره هم ولولی لکه خویندو ورونو اود خپلو میندو سره.

له کورونو د کیسو راټولول

کله چې د *سړې او ګیدړ* کیسه د دې لارښود د به اساس په ټولګي تدریس کوئ، ستاسې زده کوونکي د دې فرصت لري چې له خپلو کورنیو څخه فولکلوري کیسې راټولې کړي.

۱. زده کوونکو ته وواياست چې ممکن د هغوی کورنۍ غړو ته د هوښیارې ګیدړې او نورو ځناورو کیسې یادې وي، داسې کیسې لکه چې موږ په ټولګي کې پرې بحث وکړ، نو ځکه تاسې غواړئ چې هغوی دا معلوم کړي له زده

کوونکو وغواړئ چې د خپلو کورنیو غړو په ځانګړي ډول والدینو، نیکونو، نیاګانو، ترېندو، ماماګانو یا کاکاګانو او نورو مشرانو څخه د هغوی له ځناورو سره د ماشوموالي تجربو باره کې وپوښتي. داسې څه ووایاست:

کله چې ګیدړه پوه شوه چې سړي تیرویستلې ده او په لومه کې بنده ده، نو هغې د تیښتې یوې هوښیارې لار باره کې فکر وکړ. *تاسې ټول به په کورنۍ یا ګاونډ کې داسې یو څوک پېژنئ چې ولسي کیسې یا تدریسي کیسې ورته یادې وي. رائځ چې وګورو آیا موږ داسې یو څو خلک پیدا کولای شو چې د خپل وړکتوب یا نورې کېسې چې دوی په خپل ژوند کې اوریدلې وي ورته یادې دي که څنګه.*

دا ستاسې دنده ده: په خپله کورنۍ یا ګاونډ کې له خلکو وپوښتئ چې دوی ته ولسي کیسې یا تدریسي کیسې یادې دي یا نه، ورڅخه وغواړئ چې د خپلې خوښې کیسه درته وکړي. څومره ښه چې یې لیکلای شئ ویې لیکئ، یا یې ښه په یاد وساتئ چې بیا یې ووایاست، او هغه کیسې له ځان سره ټولګي ته راوړئ.

۲. زده کوونکو ته اونۍ یا دوه ورکړئ تر څو له خلکو سره وغږیږي او وګوري چې د کورنۍ غړو یې کیسې زده دي یا نه. کله چې زده کوونکي کیسې راوړي نو تاسې ورسره ځیني دا فعالیتونه کولای شئ:

- له زده کوونکو وغواړئ چې د کیسو رسمونه رسم کړي، په ټولګي کې د رسمونو باره کې وغږیږي او بیا یې له ځان سره کور ته یوسي او هغوی ته چې کیسه یې ورته کړې ده، وښایي.
- له زده کوونکو وغواړئ چې کیسه په خپلو ټکو ولیکي او ورڅخه ساده کتابونه جوړ کړي او هغوی ته چې دوی ته یې کیسه کړې ده ورکړي. (د ساده کتاب د جوړولو په اړه د لارښوونو لپاره راتلونکې پاڼه وګورئ.)
- ځیني مشران ټولګي ته راوبولئ او ورڅخه هیله وکړئ چې له ټول ټولګي سره خپلې کیسې شریکې کړي.

د ساده کتاب جوړولو لارښوونې

د کاغذ څو ټوټې، ټولې یوځای، په نیمی کې کټ کړئ.

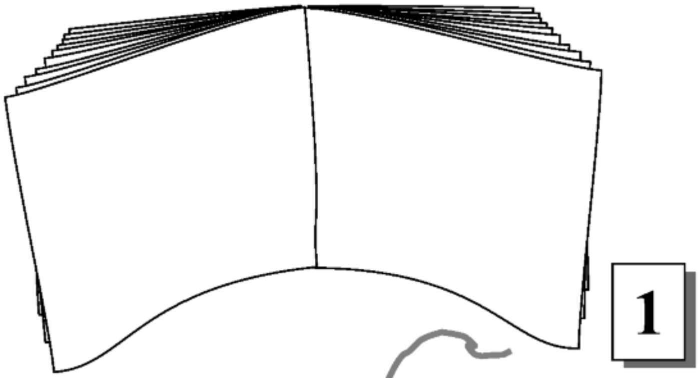

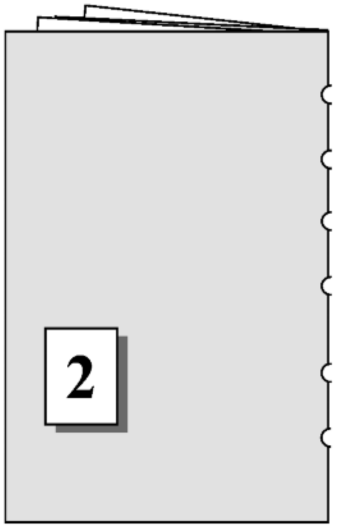

د کاغذ د کټ کړیو څوکو په اوږدو کې سوري جوړ کړئ. (دغه سوري باید پر ټولو پاڼو پر یوه ځای وي). د دې کار لپاره له سوري کوونکي، قیچي یا چاقو څخه کار واخلئ، که دا ممکن نه وي نو د یوځای کیدلو لپاره په لاندې ډول عمل وکوئ

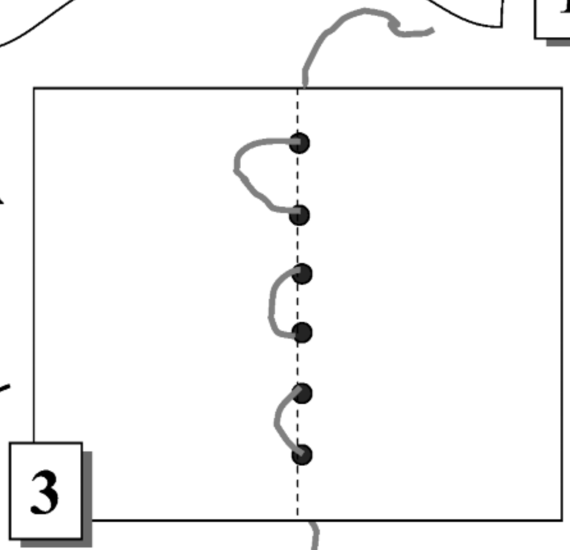

ټولې پاڼې پرانیزئ، او یقیني کړئ چې ټول سوري پر یوه لیکه برابر دي. له شا لوري په سوریو کې تېروبېر تار وپېیئ او ټولې پاڼې سره وګنډئ.

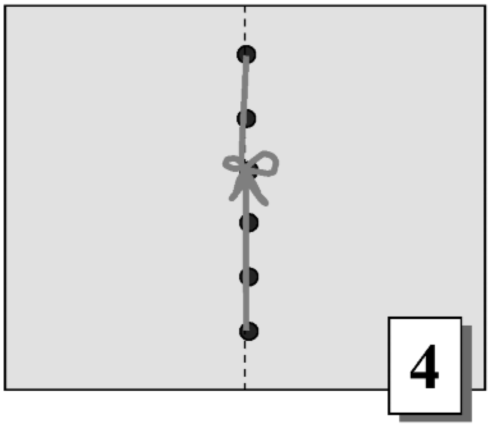

د تار سرونه ښه کش کړئ او کلک یې وتړئ.

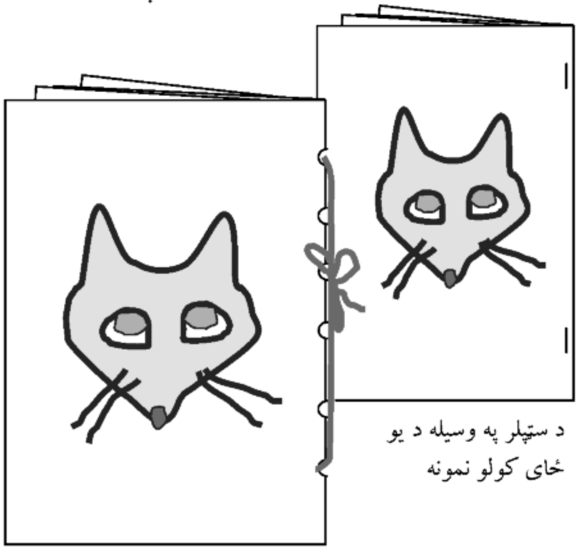

د ستپلر په وسیله د یو ځای کولو نمونه

د یوځای کیدلو بدیلې لارې:

ستېپلر: له لومړي پړاو وروسته، پاڼې د کتاب په څیر کاټ کړئ، کاټ شوې څنډې دوه درې ځایه ستېپلر کړئ.

سریښ: په کاټ شوو څنډو سریش ووهئ، پاڼې سره نږدې کړئ. ځان ډاډه کړئ، مخکې له دې چې زده کوونکي په کتابونو کار پیل کړي، سریښ بیخي وچ شوي وي.

ګنډل: د پاڼو د ګنډلو لپاره له یوې قوي ستنې او تار څخه کار واخلئ او کاټ شوې څنډې وګنډئ. (ستنې په خوندي ځای کې کیږدئ چې څوک په ځان خوږ نه کړي.)

تاسې او ستاسې زده کوونکي کیدای شي د کتاب د یوځای کیدلو لپاره له دې هم ښې لارې پیدا کړئ.

کولای شئ دا چارټونه بیا جوړ کړئ او د خپلو زده کوونکو د مهارتونو د انکشاف، چې تاسې یې په ټولګي کې درس ورکوئ د مسیر د ټاکلو لپاره استعمال کړئ. د هرې ورځې د فعالیت په پای کې د مهارت د سطحې د توضیح لپاره لطفاً د مهارت د انکشاف د اندازه کولو چارټ ته مراجعه وکړئ.

<u>*سړې او ګیدړ* د قصې لپاره د زده کوونکو د پرمختګ ارزونه</u>

د زده کوونکي نوم:___________________________

د تسلط سطح

زده شوي مهارتونه	۱	۲	۳	۴
لومړۍ ورځ: وړاندوینه کول				
دوهمه ورځ: تکرار او نتیجه ګیري				
دوهمه ورځ: د لغاتونو په لوستلو کې انکشاف				
دریمه ورځ: په قصه کې د کلیدي نظرونو منعکسول				
دریمه ورځ: لغت پانګه او د لغت بېلګې				
په ټولګي کې پرمختللې کړنې (۴مه، ۵مه او ۶مه ورځ)				
د قصې په اړه لیکل				
په لوړ غږ د قصې لوستل				
د قصې بیا ویل لکه د قصه ویونکي په څیر (اجرا)				
د ننداري (تمثیل) په بڼه د کیسې وړاندې کول				

<u>*سړې او ګیدړ* د قصې لپاره د زده کوونکو د پرمختګ ارزونه</u>

د زده کوونکي نوم:___________________________

د تسلط سطح

زده شوي مهارتونه	۱	۲	۳	۴
لومړۍ ورځ: وړاندوینه کول				
دوهمه ورځ: تکرار او نتیجه ګیري				
دوهمه ورځ: د لغاتونو په لوستلو کې انکشاف				
دریمه ورځ: په قصه کې د کلیدي نظرونو منعکسول				
دریمه ورځ: لغت پانګه او د لغت بېلګې				
په ټولګي کې پرمختللې کړنې (۴مه، ۵مه او ۶مه ورځ)				
د قصې په اړه لیکل				
په لوړ غږ د قصې لوستل				
د قصې بیا ویل لکه د قصه ویونکي په څیر (اجرا)				
د ننداري (تمثیل) په بڼه د کیسې وړاندې کول				

کولای شئ دا چارټ د خپلو ټولو زده کوونکو د مهارتونو د انکشاف، چې تاسې یې په ټولګي کې درس ورکوئ د مسیر د ټاکلو لپاره استعمال کړئ. د هرې ورځې د فعالیت په پای کې د مهارت د سطحې د توضیح لپاره لطفاً د مهارت د انکشاف د اندازه کولو چارټ ته مراجعه وکړئ.

د ټولګي د پرمختګ ارزونه

ښوونکی ____________________ د ټولګي شمېره/پیژندنه ____________________

نېټه: ____________________

د هوپو د کتاب عنوان: *سرې او ګیدړ*

دا____________________ د هوپو کتاب ما د زده کوونکو سره استعمال کړی دی.

په ټولګي کې د زده کوونکو شمېر: ____________________

د هر زده کوونکي د تسلط سطح*

درس ورکړل شوي مهارتونه	۱	۲	۳	۴
لومړۍ ورځ: وړاندوینه کول				
دوهمه ورځ: تکرار او نتیجه ګیري				
دوهمه ورځ: د لغاتونو په لوستلو کې انکشاف				
دریمه ورځ: په قصه کې د کلیدي نظرونو منعکسول				
دریمه ورځ: لغت پانګه او د لغت بېلګې				
په ټولګي کې پرمختللې کړنې (۴مه، ۵مه او ۶مه ورځ):				
د قصې په اړه لیکل				
په لوړ غږ د قصې لوستل				
د قصې بیا ویل لکه د قصه ویونکي په څیر (اجرا)				
د ننداره (تمثیل) په بڼه د کیسې وړاندې کول				

* هرې سطح ته رسیدونکي ټول زده کوونکي وشمیرئ

دا پانه د نوټ کولو له پاره ده

دا پانه د نوټ کولو له پاره ده

د ادریس شاه له لورې لرغونې ویل شوې افغاني کیسې.
هر یو دوه ژبیز دری او پښتو او په انګلیسی ژبه د ښوونکی
د لارښود سره د ټولګی د استفاده لپاره موجود دی.

لومړی کتاب: د بزګر ښځه (له وړکتونه تر شپږم ټولګي پوری)

هغه زمری چې خپله څېره یې په اوبو کې ولیده (له وړکتونه تر شپږ

درېیم کتاب: مسخره چرګ (له وړکتونه تر شپږم ټولګي پوری)

کتاب: هوښیار هلک او خطرناک ځناور (له وړکتونه تر شپږم ټولګ

پنځم کتاب: زړه ښځه او ګوربت (له وړکتونه تر شپږم ټولګي پور

شپږم کتاب: بې نومی هلک (له وړکتونه تر شپږم ټولګي پوری)

اووم کتاب: سړی او ګیدړ (له وړکتونه تر شپږم ټولګي پوری)

اتم کتاب: نیم هلک (له وړکتونه تر شپږم ټولګي پوری)

د افغان ښوونکي لارښود کې دا فعالیتونه شامل دي:

د افغان ولسي ښوونیزو قصو لوستل

په لوړ غږ لوستلو فعالیتونو داسې ډیزاین شوي دي چې په دې ځیزونو کې ښوالی راولي:

تقریري ژبه د پوښتنو او بحث له لارې

د لوړې سطحې فکر کولو مهارت د ورته والي د فکر رامنځ ته کولو په شمول

د قصې سیالي د تکرار له لارې

د قصې خپلول، د زده کړې عرضه چې ډیر دوام کوي

ټولنیز-احساساتي انکشاف

قصې ته ځواب

لوستل، لیکل، غوږنیول، خبري کول

هغه فعالیتونو چې د دې ستراتیژیو او مهارتونو لپاره ډیزاین شوي دي:

شخصي ځواب د بحث په شمول

رسمول او بیاویل

د لوستلو او لیکولو د مهارت جوړول

د لغاتونو په لوستلو کې انکشاف

د لغاتونو د نمونو پیژندنه

د پوهې او درک مهارت

د فکر کولو مهارت د ورته والي د فکر د وړتیاد رامنځ ته کولو په شمول

د اندازه کولو چارټ

چې په انفرادي ډول د زده کوونکي او ټولګي پرمختګ ارزیابي او وټاکلای شئ

د کور/ټولګي تر منځ د تفاهم رامنځ ته کول

ماشومان د هوپو قصې له کورنیو او ټولنې سره شریکوی

ماشومان له کورنۍ او ټولنې څخه قصې راټولوي

د هوپو کتابونو او ښوونکو لارښود په اړه د ډیرو معلوماتو لپاره لطفاً تماس ونیسئ:

خټیځ بیا رغونی موسسه (کور)

پی او بکس نمبر۵۷۰۴، کابل

دتیلفون نمبر: ۴۴۳ ۲۰۶ ۷۸۵(۰) ۰۰۹۳

kor.pubs@yahoo.com

د ښوونې وزارت

HOOPOE BOOKS